

Milí čitatelia!

Kto len mohol vysloviť vetu, že najkrajšie obdobie života sú študentské roky? Čo už môže byť krásne na tom, že človek chodí spať o druhej nadržanom, po piatich hodinách spánku sa prebudí s kruhmi pod očami a ponáhľa sa, aby stihol prvú prednášku? O raňajkách už dávno prestal snívať, možno tak suchý rožok pri čakaní na preplnený autobus. A potom dlhé hodiny strávené v škole. Všetci však už dávno vieme svoje – škola nie je patent na rozum.

No dobre, ale kde ho hľadať? Každý z nás si našiel iný spôsob. Poniektorí sa presúvajú zo školských lavíc priamo do knižníc, študovní či jazykových kurzov. Ďalšia skupina hľadá odpoveď v debatách pri pive alebo na dne vínového pohára, kde sa už od stredoveku „odpíjalo“ z pravdy. Alebo sa pozrieť na svet očami umelcov? Zlým nápadom nie je ani konfrontovať poznatky zo školy priamo v praxi.

Aby sme to s tým hľadaním nemali také ťažké, naši profesori vynakladajú enormné úsilie na to, „aby z nás niečo bolo“. Ich posledný pokus spočíva v piatich alebo šiestich týždňoch skúškového obdobia, keď je našou študentskou povinnosťou absorbovať kvantá povinnej literatúry, ktorá by nám mala rozšíriť naše obzory a vykreslať z nás odborníkov hodných po piatich, šiestich rokoch prijať titul magister, inžinier alebo doktor (niečoho). Podľa starého známeho, ale stále platiaceho hesla: „V jednote je sila“, celá pospolitá študentská obec sa práve v tomto období stretáva, aby si vymenila informácie, skriptá a faháky. Bez jednej veci to však na skúškach nejde. Či už to nazveme učením, študovaním, biflením alebo drvením sa, podstata spočíva v tom, aby sme v deň „S“ dokázali adekvátne odpovedať skúšajúcemu na jeho často „zvláštne“ otázky alebo naškrabali dostatočný počet bodov v hodnotiacom teste, aby naša klasifikácia mala hodnotu aspoň „dobrý“. V opačnom prípade by sme museli skúšobný proces zopakovať, prinajhoršom počkať, kým bude zo stromov opadávať jesenné lístie a s určitými žalúdočnými problémami vypisovať dekanovi fakulty prosebné listy.

No povedzte, čo už môže byť krásne na tom našom študentskom živote? Ako sa na svet na posvätných pôdach alma mater i za ich bránami pozeráme my, môžete si prečítať v najnovšom čísle Nových Dimenzií. Toto číslo, dá sa bez preháňania povedať, vzniklo pre Nové Dimenzie po veľkej historickej zmene. Redakcia sa jednou nohou presunula na pôdu bratislavského UPC, čím sa naše redakčné rady rozšírili a okrášlili o nových redaktorov a spolupracovníkov. Časopis teraz oboma nohami stojí pevne na zemi, pričom (ako logá v tiráži napovedajú), jedna je Domkárska (združenie saleziánskej mládeže) a druhá UPC-čkárska.

V našom prvom spoločnom diele vám predstavíme Petru Remenárovú, aktivisti Spoločenstva života vás oboznámi s tým, čo to znamená myslieť a žiť Pro life, preletíme nad životnou púťou Antoina de Saint-Exupéryho. Zamierime na študentov ako na pracujúci ľud a v našej púti po slovenských UPC-čkách sa pozrieme do Žiliny.

Pred letnými prázdninami sa s vami lúčim s uprimne myslenou radou: Ak môžeš urobiť skúšku dnes, neodkladaj ju na zajtra a už vôbec nie na september.

Šéfredaktor

PS: Ak máte záujem o časopis, napíšte, zatelefonujte, zaemailujte, prípadne zafaxujte a časopis Vám budeme zasielať. Kvôli poštovnému nás bude tešiť najviac ak sa dáte ako skupina dohromady a budeme vám môcť posilať časopis spoločne. Ušetríte nám tým dosť práce a peňazí na poštovnom. Predplatné posielajte šekom na náš účet číslo 1195005454/200 vo VÚB - Bratislava – Ružinov. Do správy pre prijímateľa napíšte, koľko chcete kusov z každého čísla a za koľko čísiel platíte dopredu. Jeden kus stojí 17 Sk. Priloženým šekom môžete poslať aj prípadné dary (do správy pre prijímateľa napíšte Dar).

Nové dimenzie

Kresťanský časopis pre univerzitnú mládež

Vydavateľ: združenie DOMKA a UPC Bratislava

Cenzor: ThLic. Peter Bicák, SDB

Šéfredaktor: Martina Fabianová

Redakčná rada: Milan Bubák, SVD, Peter Bicák, SDB

Redaktori: Roman Tarina, Jozef Šoltés, Branislav Krajčovič, Peter Pašuth, Lucia Kubošová, Jozef Račák, Peter Motyčka, Martin Novák, Vierka Krajčovičová

Grafická úprava: Jozef Šoltés

Adresa redakcie: Nové dimenzie, Okružná 13, 82104 Bratislava, kontaktná osoba Peter Bicák, tel./fax. 43425623

E-mail: trnavka@bosco.sk

WWW: <http://www.kaplnka.sk/dimenzie>

WWW editor: Branislav Krajčovič

Tlač: Tlačiareň Slza, s.r.o., Poprad

Registrované na MK SR pod číslom 1953/98
S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave,
dňa 14. januára 1999, č. 55/99.

4 správy

*3+1 otázka pre petra dvorského
pozbierané na lumene*

8 vysokoškoláci

ako sa z budy stalo upc

9 téma čísla

*pro life... nesplnená túžba po živote
prerušenie bez možnosti pokračovať
eutanázia alebo dôstojný koniec
života*

anketa

predstavujeme...

16 profily

letec s dušou dieťaťa

18 fotoreportáž

lumen 99

20 vysokoškoláci

cez útrapy k hviezdám

22 krížom krážom

izrael

24 pánska jazda

zabudnime na CD, nech žije DVD

26 na špici

všetko, čo robím, ma úžasne baví

31 recenzie

muzikál

hudba

34 vierkino okno

35 infoservis

3+1 otázka pre Petra Dvorského

Festival gospelovej hudby LUMEN prebehol už po tretí raz pod patronátom najznámejšej slovenskej opernej hviezdy. Aj tentoraz otváral festival svojím krátkym vystúpením. Využili sme príležitosť a položili sme mu niekoľko otázok.

Prečo ste prevzali záštitu práve nad festivalom gospelovej hudby Lumen?

Gospelovú hudbu pokladám za veľký prínos pre mladých ľudí, za obohatenie ich duchovného života, čo je najmä v súčasnosti veľmi potrebné, pretože ľudia žijú príliš materialisticky a zabúdajú, že pravá podstata života je niekde inde. Aj pre mňa duchovná pieseň predstavuje to najcennejšie, najkrajšie v živote. Preto tento festival pokladám za veľmi dobrý nápad a pozvanie naň ma veľmi milo prekvapilo. S radosťou som ho prijal, a keď mi čas dovolí, rád sem aj osobne prídem. Verím, že tí mladí ľudia, ktorí ma dnes tak fantasticky privítali, zostanú verní gospelovej hudbe, tradícii tohto festivalu a tomu nádhernému spoločenstvu, ktoré sa tu každoročne vytvára. Dnes mi bolo veru trochu ľúto, že už nie som taký mladý, ako títo tu.

Aký je váš vzťah k mladým ľuďom?

Ten najúprimnejší. Mladí sú našou budúcnosťou. Ja mám tiež dve dcéry, sú to mladí ľudia a vkladám do nich mnohé nádeje a predstavy, ktoré by som chcel zúročiť v nich. Mládež nemožno podceňovať. Aj keď viem, že dnes žije celosvetovo vo veľmi zlej a komplikovanej spoločnosti: hrozby vojny, ekonomické problémy, malé možnosti uplatnenia sa v živote. Napriek tomu mladí ľudia študujú, vzdelávajú sa dnes už veľmi náročným spôsobom, ale spoločnosť ich neprijíma vždy tak, ako by mala. My, staršia generácia, budeme musieť veľa urobiť pre to, aby sme mladým dali dobrý príklad, aby sme ich prijímali otvorenejšie, aby sme im viac dôverovali ako dosiaľ.

Čo ponúknete v tomto roku slovenským divákovi?

V tejto opernej sezóne ma v SND čaká ešte Canio v Leoncavalových Komendantoch, na jeseň to bude postava Ondreja v Krútnave, v inscenácii k 50. výročiu prvého uvedenia tejto nádhornej opery Eugena Suchoňa. Pripravujem ešte niekoľko ďalších inscenácií, o ktorých je zatiaľ predčasné hovoriť. Určite ma diváci budú môcť vidieť na niekoľkých koncertoch a benefičných akciách. Čaká ma aj veľký operný koncert s pani Gabrielou Beňáčkovou.

Ste ochotný spievať na viacerých takýchto podujatiach ako je Lumen? Prijali by ste pozvanie aj do bratislavského UPC?

Určite, lebo medzi mladými ľuďmi sa cítim veľmi mlado aj ja. Dnes je tu krásna atmosféra, to už počuť od prvého momentu. Takéto prijatie sa mi skutočne nedostalo nikde na svete. Mojm jediným obmedzením je nájsť si čas. Samozrejme, vždy mi to nevyjde, ale pokiaľ budem nablízku a budem mať čas, tak nikdy neodmietnem takéto pozvania. A čo sa týka UPC, už som o ňom počul, a toto pozvanie veľmi rád prijmem.

V UPC sa už všetci iste veľmi tešíme!!!

STV: Zmena vysielacích časov a nová relácia

TKKBS – Nová TV relácia ŠUM bude o študentskom živote, je pripravená v spolupráci so študentmi, prvé vysielanie bolo 2.5.1999. V rámci zmien v programe STV sa zmenili aj vysielacie časy našich relácií Poltón, Samson a Alfa. Samson a magazín Lumen: sobota 11.30 STV 1 Poltón, Alfa, Poltón Tip, ŠUM: nedeľa 17.00 na STV 2, streda 16.15 1. repríza na STV 2, piatok o polnoci 2. repríza na STV 2. (spracované podľa www.lux.sk)

Svätý Otec pcestuje do Poľska

TKKBS – V dňoch 5. až 17. júna sa pápež Ján Pavol II. vydá na svoju ôsmu pastoračnú návštevu do Poľska, kde má navštíviť 19 miest a prehovoriť pri 29 príležitostiach. Bude to jeho 87. cesta za hranice Talianska. Pápež odletí z letiska Fiumicino v Ríme 5. júna o 8.45 hod. a vráti sa do Ríma 17. júna o 16.00 hod. na letisko Ciampino.

Svätý Otec bude v Poľsku blahorečiť 108 mučeníkov z druhej svetovej vojny, svätorečiť blahoslavenú klarisku Kunigundu a v posledný deň cesty navštívi hroby svojich príbuzných. Svätý Otec počas svojej návštevy v Poľsku príde do 19 miest – navštívi Gdansk, Pelplin, Elbląg, Lichen, Bydgoszcz, Toruń, Elk, Wigry, Siedlce, Drohiczyń, Varšavu, Sandomierz, Zamosc, Lowicz, Sosnowiec, Krakov, Gliwice, Stary Sacz a Wadowice. Jeho predchádzajúce cesty do Poľska sa konali 2.-10. júna 1979, 16.-23. júna 1983, 8.-14. júna 1987, 1.-9. júna 1991, 13.-16. augusta 1991 na Svetový deň mládeže, 22. mája 1995 počas návštevy Česka a 31. mája až 10. júna 1997.

Prvé krsty v bratislavskom UPC

TKKBS – Univerzitné pastoračné centrum v Mlynskej doline v Bratislave prežilo svoj veľký deň. Z rúk otca biskupa Štefana Vrablca prijalo na druhú veľkonočnú nedeľu (11.4.) desať študentov sviatosťi uvádzania do kresťanského života (sviatosť krstu, birmovania a eucharistie). Ďalších 14 študentov

prijalo sviatosť birmovania. Títo študenti sa rozhodli pre vieru počas svojho štúdia na vysokej škole. Na vstup do katolíckej cirkvi sa pripravovali dlhší čas v Univerzitnom pastoračnom centre pod vedením správcu UPC P. Milana Bubáka, SVD a diakonov Spoločnosti Božieho Slova. Na katechézach, ktoré tvorili podstatnú časť prípravy, sa zúčastňovali okrem katechumenov aj veriaci študenti, ktorí katechumenov uvádzali do kresťanského života. Príprava katechumenov a birmovancov sa však udelením sviatostí neskončila, jednotlivé skupinky pokračujú v katechézach naďalej. Slávnosť sa niesla v duchu veľkej radosti a pre prítomných na slávnosti bola veľkým povzbudením v ich duchovnom živote. K slávnostnému prežitiu liturgie veľkou mierou prispel aj otec biskup Vrabec, ktorý svojím duchom vnesol atmosféru radosti a spolupatričnosti všetkých kresťanov. Po slávnosti sa v priestoroch libressa v Univerzitnom pastoračnom centre konala recepcia pre rodinných príslušníkov a priateľov katechumenov a birmovancov. (Informoval: Rastislav Kočan.)

Poľsko: Stretnutie Taizé na prelome rokov vo Varšave

TKKBS – Budúce medzinárodné stretnutie mládeže ekumenického spoločenstva Taizé sa bude konať na rozhraní rokov 1999/2000 v poľskej metropole Varšave. Oznámilo to spoločenstvo v Taizé. Európske zhromaždenie mládeže vo Varšave sa plánuje na dni od 22. decembra do Nového roku. Posledné takéto stretnutie bolo v Miláne a malo 100 000 účastníkov.

Výzva k modlitbám za mier v Kosove

TKKBS – V duchu veľkonočných výziev Sv. otca Jána Pavla II. i našich otcov biskupov dovoľujeme si v mene laických kresťanských združení a hnutí v Bratislave pozvať veriacych na piatkové stretnutia "Modlitba za Kosovo". Modlitbové stretnutia sa

uskutočnia v bratislavskom kostole Najsvätejšej Trojice so začiatkom vždy v piatok o 17.00 hod. a budú trvať dovtedy, pokiaľ si to situácia v Kosove bude vyžadovať. Prvé stretnutie bolo v piatok 9. apríla. Súčasťou stretnutia je aj sv. omša o 17.30, ktorá na modlitbové stretnutie bezprostredne nadväzuje. Organizátormi podujatia sú: Hnutie kresťanských rodín na Slovensku, Dielo Máriino (hnutie Focolare), Neokatechumenátna cesta, Obnova v Duchu Svätom, Spolok sv. Vincenta de Paul, farnosť Najsvätejšej Trojice a bratislavský dekanát. Chceli by sme zdôrazniť, že stretnutie je apolitické teda má čisto duchovný charakter. V tejto súvislosti by sme chceli poprosiť veriacych a zvlášť rodiny o spoločnú modlitbu za Kosovo aj doma, vo svojich rodinách. Rovnako si dovoľujeme povzbudiť aj veriacych z iných farností a dekanátov na Slovensku o modlitby za spravodlivosť a pokoj v Kosove. (Informoval: Karol Husár.)

Svätý Otec bude sobášiť

TKKBS – Vzácná udalosť slávenia sobáša s pápežom Jánom Pavlom II. osobne v roku 2000 v Ríme sa má stať pre niekoľko párov skutočnosťou. Príležitosťou k týmto neobvyklým svadbám je Svetový deň rodín, ktorý sa bude sláviť 14. a 15. októbra v Ríme. Centrálny výbor na prípravu Veľkého jubilea roku 2000 vo Vatikáne k tomu vydal informáciu, že slávnosť sobášov s pápežom Jánom Pavlom II. sa plánuje na 15. októbra.

Kardináli Meisner, Macharski a Poupard povedú synodu o Európe

TKKBS – Pápež Ján Pavol II. oznámil trojčlenné predsedníctvo Synody biskupov o Európe. Kardináli Joachim Meisner z Kolína, Franciszek Macharski z Krakova a Paul Poupard budú viesť synodu biskupov od 1. do 23. októbra vo Vatikáne. Za generálneho relátora vymenoval Svätý otec maďrského arcibiskupa kardinála

Antonia Mariu Rouco Varelu a za jeho dvoch sekretárov arcibiskupa Jozefa Zycinskeho z Lublinu a londýnskeho svätiakeho biskupa Vincenta Nicholasa.

Rím: Na svetový deň mládeže sa očakáva asi milión účastníkov

TKKBS – Vo Svätom roku 2000 sa na svetovom dni mládeže v Ríme očakáva viac ako milión mladých katolíkov z celého sveta. Stretnutie je naplánované na 15. – 20. augusta 2000. Pri organizácii bude k dispozícii až 12 000 dobrovoľných pomocníkov, desiatistice rodín a stovky farností sa postarajú o ubytovanie. Už v dňoch 10. – 14. augusta chcú početné talianske diecézy prijať mladých z iných krajín, aby s nimi potom cestovali do Ríma. V Ríme sa okrem iného plánuje: krížová cesta (18. 8.), večery (19. 8.) a bohoslužby s pápežom Jánom Pavlom II. (20. 8.) K duchovnej príprave na toto veľké podujatie bude patriť aj pút z Ríma do Lurdov v čase od 19. do 25. augusta 1999, na ktorej sa okrem iných zúčastní aj rímsky vikár kardinál Camillo Ruini a parížsky arcibiskup kardinál Jean Marie Lustiger.

Sčítanie návštevníkov bohoslužieb

TKKBS – Sčítanie návštevníkov bohoslužieb sa uskutočnilo v nedeľu (21.3.) pri všetkých katolíckych bohoslužbách na celom území Českej republiky. Sčítanie sa uskutočnilo na základe rozhodnutia Českej biskupskej konferencie (ČBK) a jeho výsledky budú zdrojom informácií nielen pre cirkevné účely, ale aj pre tvorbu novej koncepcie ekonomického zabezpečenia cirkvi v budúcnosti. K sčítaniu dôjde v tomto roku ešte raz - v nedeľu 19. septembra. Posledné sčítanie prebehlo u nás v roku 1997. Vtedy sa ku katolíckej cirkvi prihlásilo 4,1 milióna občanov, z nich asi pol milióna pravidelne navštevuje bohoslužby. V ČR existuje 3108 farností, v ktorých pracuje 2298 kňazov a 2526 rehoľných sestier.

POZBIERANÉ NA LUMENE...

Kompromis

Napriek tomu, že Kompromis sa v starej zostave nestretol viac ako rok pre materské povinnosti oboch speváčok, spevák a skladateľ Richard Čanaky nestráca optimizmus: "Určite sa skoro objaví opäť stará zostava. Hneď ako deti trochu odrastú, tak znovu fachčíme v starej štvorke. Ja sa na to veľmi teším..." Určite sa tešia aj ich fanúšikovia. Zatiaľ Rišovi zostáva jeho srdcová záležitosť - chvály, a spolupráca z Atlantou(!).

Milan Dočekal

Člen populárnej martinskej kapely TEAM, sa nečakane objavil najprv so svojím sólovým videoklipom v gospelovej hitparáde Poltón, potom vo dvoch piesňach na novom CD Kompromis 4. Na Lumene si zahrál a zaspieval spolu s Rišom Čanakym, ktorý ho ku gospelu aj priviedol. Ako sa mu páčilo na Lumene: "Ja sa tu cítim veľmi skvele. Ľudia sú veľmi fajn, vedia sa dobre zabávať, je to tu také uvoľnené, nepije sa tu alkohol, čo sa mi veľmi páči a naozaj si toho veľmi vážim, že sem došlo toľko ľudí a že som tu mohol vystúpiť." Po dokončení ďalšieho albumu Teamu si rád znovu zahrá a zaspieva spolu s Rišom, a ak bude záujem, možno vydá aj gospelové CD.

Atlanta

Po slovenských luhoch a hájoch sa už dlhšie šepkalo o rozpade Atlanty. Na Lumene však vystúpila viac ako kompletne (navyše 4 muzikanti). Škoda, že "posily" boli len na toto jedno vystúpenie. Zvuk nových piesní Atlanty bol totiž nielen veľmi zaujímavý (rokovejší), ale aj veľmi kvalitný. Čoskoro však prestúpi z Atlanty do stavu manželského Maroš Kachút. Predtým však dokončia spolu nahrávanie nového CD a na jeseň ich čaká jeho krst a rozlúčka s Marošom. Ako ďalej, odpovedá Mária Podhradská: "Zmení sa len to, že Maroš oficiálne odchádza z Atlanty, ale miesto neho sme dočasne poprosili Riška z Kompromisu, aby ho nahradil. Atlanta pokračuje ďalej. Koncertujeme ďalej, Dano bude skladať, aj ja budem skladať. Maroš nám možno sem-tam urobí nejaké podklady, ak bude mať čas. Možno sa trošičku zmení náš štýl, ale stále to bude Atlanta." V auguste budete môcť vidieť a počuť "novú" Atlantu na koncertnej šnúre Šanca pre lásku.

Zasadala komisia pre masmédiá

TKKBS – Krátke zasadanie Komisie KBS pre masmédiá bolo 10. marca 1999 v Marianke pri Bratislave. Najdôležitejším bodom boli aktivity v súvislosti s dňom masmédií, na siedmu veľkonočnú nedeľu (16. mája 1999). Komisia sa dohodla na predložení návrhu biskupom, pripraviť na tento deň stretnutie s novinármi na úrovni diecéz. Rovnako by sa malo uskutočniť stretnutie predsedu KBS a predsedu KM KBS s novinármi v Bratislave. Pripravený bude pastiersky list a vyhlásené výberové konanie pre masmédiálne projekty, ktoré by mohla komisia podporiť zo zbierky na masmédiá. Boli určené aj predbežné kritériá pre výber týchto projektov. Okrem toho sa členovia komisie zoznámili s prípravou seminára pre hovorcov biskupských úradov a dohodli sa na ďalšej podpore kandidátovi KBS do Rady pre rozhlasové a televízne vysielanie.

Vo Vatikáne predstavili prvé pápežovo CD

TKKBS – Vo Vatikáne predstavili 17. marca prvé CD s pápežom Jánom Pavlom II. s príslušným videoklipom. Kompaktný disk s titulom Abba Páter so spievanými a hovorenými textami pápeža Jána Pavla II. je už v predaji aj u nás. Spolu s kardinálom sa na tlačovej konferencii s novinármi celého sveta zúčastnil aj generálny riaditeľ Rádia Vatikán páter Pasquale Borgomeo, SJ ako aj zástupcovia talianskeho katolíckeho vydavateľstva Edizioni Paolini a firma vyrábajúca platne Sony Classical.

Po prvý raz na tlačovej konferencii ukazovali aj videoklip k titulnej piesni CD, v ktorej Svätý Otec spieva Otčenáš po latinsky. Podľa informácií pátra Borgomea sa toto CD nemá chápať ako unikát v histórii populárnej hudby, ale skôr ako celosvetová púť pápeža pomocou audiovizuálnych prostriedkov. Na výnose zo zisku z CD predávaného na celom svete zarobí okrem firmy Sony Classic aj Rádio Vatikán ako majiteľ licencie, pretože je jediným vlastníkom copyrightu všetkých slovných vyjadrení pápeža.

Zomrel Jozef Urban

TKKBS – 28. marca 1999 v neskorých večerných hodinách zahynul vo Zvolene pri autonehode známy slovenský básnik, textár a novinár Jozef Urban. Verejnosť ho poznala nielen z jeho básní, či z článkov v Literárnom týždenníku, kde pracoval ako redaktor, ale najmä z textov populárnych piesní. Spievali ich Miro Žbirka, Beáta Dubasová, AYA

a mnohí iní. Bol aj autorom väčšiny textov gospelovej kapely Kompromis. Jeho najväčším dielom bolo libreto muzikálu Kráľ Dávid, ktorý sa od minulého roku uvádza na bratislavskej Novej scéne.

Svätý otec: Páter Pio venoval svoj život modlitbe a blížnym

TKKBS – V nedeľu 2.5. na Námestí sv. Petra v Ríme sa za účasti prezidenta Talianska Oscara L. Scalafara a premiéra Romana Prodiho konala slávnostná svätá omša spojená s blahorečením známeho kapucína pátra Pia.

Na námestie sv. Petra prišlo až 300 000 pútnikov. Po Kyrie eleison už nasledoval obrad blahorečenia „pokorného brata kapucína, pátra Pia z Pietrelciny, ktorý uviedol svet do úžasu svojím životom oddaným úplnej modlitbe a načúvaniu svojich bratov a sestier“. Takto ho charakterizoval Svätý otec vo svojom príhovore.

Jeho telo, poznačené stigmami, ukázalo dôverné spojenie medzi smrťou a zmŕtvychvstaním, ktoré charakterizuje veľkonočné tajomstvo, povedal Ján Pavol II. v homílii a pokračoval: „Blahoslavený Pio z Pietrelciny sa podieľal na utrpení Krista s mimoriadnou intenzitou. Jedinečné dary, ktoré mu boli dané i vnútorné a mystické utrpenie, ktoré ich sprevádzalo, mu dovoľovali mať neustálu účasť na utrpení Pána. Nikdy mu na myseľ neprišlo, že kalvária je - kopcom svätých“. Nie menej bolestivé ba snáď ešte viac vyčerpávajúce z ľudského hľadiska boli skúšky, ktoré musel pretrpieť možno povedať ako dôsledok svojich neporovnateľných chariziem. Svätý otec potom zdôraznil skutočnosť, že tak mnoho ľudí po stretnutí s ním priamo, či nepriamo, znovu objavilo svoju vieru, pretože boli inšpirovaní jeho príkladom a modlitbové skupiny vznikali v každom kúte sveta. Každému, kto sa s ním stretol, bol ideálom svätosti. Láska blahoslaveného Pia z Pietrelciny sa rozliala ako balzam na slabosť a utrpenie jeho bratov a sestier. Páter Pio zjednotil svoju horlivosť za duše so záujmom o ľudské utrpenie a

pracoval na budovaní nemocničného komplexu v San Giovanni Rotondo, ktorý nazval „Domom úľavy v utrpení“. Staral sa najmä o to, aby medicína tu praktizovaná, bola skutočne humánna.

Katolícka univerzita bude v Ružomberku

TKKBS – Sídlo katolíckej univerzity by sa na Slovensku mal stať Ružomberok. V tajnom hlasovaní o tom rozhodla Konferencia biskupov Slovenska na svojom mimoriadnom zasadnutí v pondelok 17. mája 1999 v Badíne pri Banskej Bystrici. Základom univerzity by sa mala stať súčasná Katecheticko-pedagogická fakulta Žilinskej univerzity. Fakulta je umiestnená v cirkevnej budove a v súčasnosti na nej študuje asi 500 študentov.

Okrem Ružomberka mali biskupi možnosť vybrať za sídlo univerzity Košice, alebo schváliť ako katolícku Trnavskú univerzitu.

Rada Európy: Nie eutanázii

TK KBS – Nevyliečiteľne chorí a umierajúci nemajú podľa parlamentného zhromaždenia Rady Európy žiadne právo sami si určiť smrť. Uznatie tohto práva, ktoré žiadajú niektoré organizácie, nie je vhodnou odpoveďou na potreby chronicky chorých ľudí, hovorí sa v návrhu podkladu pre príslušný zákon Výboru RE pre zdravie a rodinu vydanom na Malte. Výbor sa obrátil proti každému legalizovaniu aktívnej pomoci pri umieraní a poukázal pritom na nedávne zneužitia tohto "práva" v Holandsku a Austrálii.

Podľa názoru poslancov je namiesto toho potrebné lepšie vyvinúť terapiu pri bolestiach a zlepšiť starostlivosť príbuzných o chorých. Komisia súčasne odsúdila zbytočné predávkovanie pacientov liekmi a používanie terapií bolestných pre pacientov. "Žiaden chorý by nemal byť ošetrovaný proti svojej vôli," hovorí sa v návrhu. Týmto návrhom výboru sa má parlamentné zhromaždenie Rady Európy zaoberať na svojom letnom zasadnutí 21. až 25. júna v Štrasburgu.

Rusko: Registrácia jezuitov zamietnutá

TK KBS – Rímska centrála Spoločnosti Ježišovej, najväčšej mužskej rehole potvrdila 12.5. pre Kathpress, že reholu v Rusku odmietli oficiálne zaregistrovať. Ako vyhlásil generálny sekretár rehole, Páter Hans Zwiefelhofer, žiadosť o zaregistrovanie Ministerstvo spravodlivosti v Moskve zamietlo. Po tomto odmietnutí zaregistrovať jezuitov musia zrejme aj ďalšie rehole v Rusku počítajú s tým, že budú v tejto krajine pôsobiť bez zabezpečenia právneho zakotvenia. Podľa náboženského zákona z roku 1997 by rehoľa musela dokázať, že má v Rusku najmenej tri sídla a každé z nich by malo mať desať domácich kňazov. Jezuiti majú dve sídla v Moskve a Novosibirsku s 35 členmi. Ešte v roku 1992 bola rehoľa ako prvé katolícke rehoľné spoločenstvo bez problémov právne zaregistrovaná. Napriek chýbajúcej registrácii neočakáva rehoľa podľa údajov generálneho sekretára v súčasnosti závažné ovplyvnenie svojho pôsobenia. Prostredníctvom uznaných apoštolských administratúr v Moskve a Novosibirsku je možné právne zabezpečiť zariadenia, ktoré rehoľa vlastní.

Riešenia úloh zo strany 34:

1. Stretnutie vlakov

Trápna úloha! Hodinu pred stretnutím budú od seba vzdialené 40 km + 60 km = 100 km.

2. Vtáky

Kolko bodov jednoznačne určuje rovinu? Tri. Tri vtáky, tri body. Nech budú letieť akokoľvek, vždy sa budú nachádzať v jednej rovine.

3. Kto chová zebra a kto pije vodu

Tu len krátko, lebo vysvetlenie by bolo prídlhé. Zebra chová Japonec bývajúc v zelenom dome a vodu pije Nóř zo žltého domu.

Ako sa z budy stalo UPC

Nie je buda, ako buda... Najmä nie pre žilinských študentov Paľova buda v blízkosti areálu Žilinskej univerzity. A ako sa z takej „budy“ dá postaviť UPC?

Z histórie

Paľova buda bola od svojho vzniku r. 1925 obľúbenou reštauráciou v žilinskom lesoparku. Živo tu bolo až do r. 1938, kedy ju odkúpil rád sestier sv. Cyrila a Metoda. V totalitnom režime, po znárodnení, slúžila ako ústav pre mentálne postihnutých, neskôr bola pridelená vysokej škole ako vojenská katedra. Po novembri '89 určitý čas opäť slúžila ako pohostinstvo, neskôr začala chátrať, raz takmer vyhorela, až...

Zázrak vzkriesenia

... až raz prišla geniálna myšlienka urobiť z Paľovej budy ďalšie UPC na Slovensku. Ako v rozprávke, zo zeme vyrástol čarodejný kaplán Lacko Stromček, ktorý sa z hordou mladých ľudí odhodlal na nemožné. Po predbežných odhadoch sa cena vyšplhala na osem miliónov Sk. Jednoduchšie by ju bolo zbúrať a postaviť nanovo, ako opraviť. Ochotných ľudí s dobrou myšlienkou však nič nemôže odradiť. A tak začali s privodom elektriny, výkopom plynu, stavali steny, iné zas búrali... Žilinská mládež, na čele s p. Lackom Stromčekom láme rekordy. Stihli to za neuveriteľný polrok a s cenou okolo dvoch miliónov. UPC sa môže „pokrstiť“.

Dnes

Ak zavítate do UPC v Žilinskom lesoparku dnes, nájdete doslova hrad. Akoby sa tu pred mesiacom vôbec nestavalo. Pre študenta je tu takmer všetko: miestnosti na stretká, veľká sala na „big“ akcie, nesmie chýbať ani kaplnka a tesne pred ukončením je čajovňa s neodmysliteľným symbolom UPC - pecou/krbom. K stálym obyvateľom, okrem troch správcov, patrí aj kňaz Lacko. A práve táto takmer nepretržitá prítomnosť kňaza, čiže možnosť spovedy či rozhovoru, je dôležitá pre správne fungovanie UPC.

Program

Ak ste boli v bratislavskom UPC, viete, čo je to paľučové UPC. Tam stačí prejsť cez chodbu a ste v

dnu. Žilinské UPC by sme mohli spokojne nazvať „športové UPC“. I keď je priamo v areáli vysokej školy, od najbližšieho internátu ho delí 10 minút cesty. Z toho vyplýva i jeho charakter. Študenti sem chodia s jasným zámerom, ako a kde stráviť svoj voľný čas. Zatiaľ je síce program slabý, pravidelná akcia je len pondelková večerná omša, ale nechudo, však sa rozbehli pred necelým mesiacom. No fungujú už stretká a prípravy k sviatostiam. V pláne sú prvé prednášky pozvaných odborníkov a večerné posedenia pri čaji. V čase našej návštevy vrcholili prípravy na valentínsky ples s extra špecialitou - počítačovým pridelovaním partnerov. Aby však neboli privilegovaní len žilinskí študenti, je tu niečo aj pre nás „cezpoľných“. Víkendová duchovná obnova, stretnutie v žilinskom UPC, či bicyklový výlet okolo Slovenska, s medzistanicou v Žiline na spánok a zadarmo... Kapacita je asi 30 osôb.

A čo ďalej?

Samozrejme, že p. Lacko a jeho „horúca skupina“ nesedia zo založenými rukami. Ešte plánujú vytvoriť v areáli UPC ihriská, v suteréne klubovne (hudobná skupina už funguje). Ak sa nájdú peniažky, a v to všetci dúfame, s vedľajšej budovy by mala vzniknúť jedáleň a ďalšie ubytovacie priestory. A čo televíznu vežu, či letisko? Práce a nápadov majú žilinskí študenti ozaj dosť.

-humor-

Kontakt

Tel.: 089/650 763

Fax: 089/651 582

Internet: Až ho vykopú... ale odkaz isto nájdete na stránke bratislavského UPC <http://upc.uniba.sk>.

PRO LIFE... *Nesplnená* *túžba po živote*

Po-
je m
sám
o -
sebe
evokujúci
pozitívnu
atmosféru,
priateľskú k životu,
ktorá žiaľ v našej spoloč-
nosti chýba. Násilie, neúcta
k starším ľuďom, potraty, vo-
lný sex, deštruktívna anti-

konceptia sa stali bežnou súčasťou nášho života. Nasledujúce stránky vám prinášajú alternatívny pohľad na svet, ktorý aj dnes môže byť naplnený láskou k životu ako k najvyššiemu princípu ľudskosti.

S tále k nám prebieha susedova mačka. Vo-
láme ju Mica. Kedykoľvek sa vraciame do-
mov, čaká pred dvermi a vkĺzne s nami
dnu. Dnes prichádzam domov sám. Mica čaká
ako vždy. Už dlhšie si všímam, že bude mať
mladé. Lahla si na lavicu a nechá sa hladkať.
Pritom sa vystiera a našahuje, má to rada, potre-
buje nehu a pozornosť. Po chvíli odťahujem ru-
ku, ale ona sa ku mne opätovne približuje. Má
zavreté oči a čaká na moje hladkanie. Prihová-
ram sa jej: "Mica, prečo budeš mať malé mači-
atka?" Po chvíli pokračujem: "Mica, načo sú
nám? My ich vôbec nepotrebujeme. Mačiek nám
tu už behá dosť. Tvoje mláďa musíme zmárniť."
V tom momente si uvedomujem, že my nezabíja-
me len mačky. My vraždíme aj deti. Na celom
svete ročne 50 miliónov detí. My ich zabíjame v
matkinom tele. Tak to ide lepšie. Môžeme si na-
hovárať, že to ešte nie sú úplní ľudia. Ešte ich
nevidíme, a preto sme nepremožiteľní. Ešte nás
nemôžu premôcť svojou nehou a bezmocným
plačom. Keby nenarodení mali aspoň šancu.
Šancu, akú má tá mačka. Šancu osloviť naše
srdcia.

„Cítim, že potrat je dnes najväčším nebezpe-
čenstvom pre mier, pretože je to vojna vedená
proti dieťaťu - priama vražda nevinného vykonaná
samotnou matkou. A keď dopustíme, že matka
môže zabiť dokonca svoje vlastné dieťa, ako
môžeme od iných ľudí chcieť, aby sa nezabíjali
navzájom?“

Matka Tereza

Pro life – Spoločenstvo života

je dobrovoľným združením ľudí so spoločným
záujmom šíriť a presadzovať úctu k ľudskému ži-
votu od počatia po prirodzenú smrť. Má za cieľ
prebúdzajúce vedomie úcty k ľudskému životu, pre-
dovšetkým k životu nenarodených detí, starých,
postihnutých a nevyliečiteľne chorých ľudí, pod-
porovať rodinu a šíriť vedecké poznatky o veciach
s nimi súvisiacich.

Čím sa zaoberáme?

Témy, ktoré úzko súvisia so spoločnosťou a s

Téma čísla

jednotlivcom samým. Veď všetky práva vychádzajú a čerpajú z práva na život. Čo v tebe evokujú pojmy: sexuálna výchova, interrupcia, eutanázia, predmanželská čistota, demografia, klonovanie, trest smrti, zodpovedné rodičovstvo...

História Pro life na Slovensku

Čo je to Pro life? A čo je to Pro choice? Tieto internacionalizmy majú svoj hlboký význam a svojich nositeľov aj na Slovensku.

Pro life znamená vytváranie podmienok pre kultúru života t.j.: ochrana ľudského života od jeho počatia po prirodzenú smrť, úcta k druhému pohlaviu, predmanželská zdržanlivosť, rešpektovanie druhého človeka, zasadzovanie sa o spravodlivejšie zásady usporiadania spoločnosti, diskutovanie o problémoch mladých rodín, ochrana a pomoc slabším v spoločnosti, ktorí sa nemôžu sami brániť.

Pro choice je protipólom Pro life. Predstavitelia Pro choice sa zasadzujú za umelú antikoncepciu, sexuálnu výchovu, ktorá má mladých ľudí povzbudiť k pohlavnému životu čo najskôr. Obhajujú potrat, aj keď v poslednom čase skôr zdôrazňuje hormonálnu antikoncepciu, ktorá však nie zriedkavo má nepriaznivé zdravotné následky a okrem antikoncepcného i abortívny účinok. Pro choice svoju pôsobnosť obmedzuje na tzv. reprodukčné práva. Sociálne otázky (pomoc matkám v núdzi, mladým rodinám a handicapovaným) je mimo záujmu Pro choice skupín.

Vo svete sú známi viacerí predstavitelia Pro life a Pro choice. K najznámejším predstaviteľom Pro choi-

ce patrí International Planned Parenthood Federation (Medzinárodná spoločnosť pre plánované rodičovstvo), na Slovensku pôsobí jej pobočka Slovenská spoločnosť pre plánované rodičovstvo a výchovu k rodičovstvu. Najznámejšou Pro life organizáciou je Human Life International (Medzinárodné hnutie pre ľudský život). Na Slovensku zatiaľ nemá svoju pobočku. Nemôžeme však povedať, že by na Slovensku nepracovali skupiny, ktoré majú veľmi blízko k Pro life.

Medzníky Pro life na Slovensku

V roku 1991 vzniklo Donum Vitae - mimovládna organizácia, ktorá bola a je významnou nositeľkou myšlienok Pro life. Jej členovia robia osvetu medzi mládežou formou prednášok a diskusií na rôzne témy týkajúce sa ľudského života. Veľkým dielom prispel k Pro life na Slovensku súčasný prezident Donum Vitae MUDr. Miroslav Mikolášik, MUDr. Zuzana Lauková, Mgr. Mária Lukáčová. V súčasnosti sa Donum Vitae špecializuje na výuku Billingsovej metódy zodpovedného rodičovstva. V apríli roku 1991 sa konal International Congress on Humanism in the Modern Medical Care (Medzinárodný kongres o humanizme v modernej medicínskej starostlivosti) za účasti okolo 2500 aktivistov, z ktorých 350 bolo zo zahraničia. Je pokladaný za najväčší bioetický kongres v Európe dosiaľ.

Ďalším významným dátumom bol svetový Pro life kongres, ktorý sa konal v máji 1992. Hoci sa na ňom zúčastnilo „iba“ 2300 ľudí z celého sveta, stretla sa tu elita svetového Pro life: Dr. Nathanson, Prof. Lejeune, Prof. Schoyans, Prof. Dumont.

Spoločenstvo života

V novembri 1995 vznikla iniciatíva kresťanských mládežníckych organizácií = Spoločenstvo života. Za touto iniciatívou stáli: Kresťanskodemokratická mládež Slovenska (KDMS), Hnutie kresťanských spoločenstiev mládeže (HKSM), Hnutie kresťanských spoločenstiev detí (Erko) a združenie saleziánskej mládeže (DOMKA).

Spoločenstvo života má týchto 5 základných princípov:

1. Ochrana ľudského života od počatia po prirodzenú smrť.
2. Ochrana ľudskej dôstojnosti a rozvoj človeka ako integrálnej osobnosti.
3. Ochrana rodiny ako základného kameňa zdravej spoločnosti.
4. Ochrana slabých a neschopných plnohodnotného zapojenia sa do spoločnosti.
5. Konanie v zmysle zodpovednosti za zdravý vývoj života a budúcnosti sveta.

Spoločenstvo života sa aktívne podieľa na príprave každoročnej akcie v novembri „Sviečka za nenarodené deti“, pomáhala pri sľuboch čis-

toty pri príležitosti druhého výročia návštevy Svätého Otca a Svetového dňa mládeže v Paríži v roku 1997, spolupracovalo pri organizácii konferencie na tému „Ludský život a jeho právna ochrana“ v r. 1997, organizuje príležitostné prednášky a pod. V súčasnosti existuje stretnutie Spoločenstva života, kde sa stretávajú mladí ľudia. Ich náplňou je modlitba, čítanie zo Sv. písma, diskusie na Pro life témy a príprava konkrétnych aktivít.

Významnou akciou v júli 1998 bola cyklistická púť cez niekoľko slovenských miest s modlitbou pred pôrodnicami, kde sa vykonávajú potraty. Túto zaujímavú akciu zorganizovala skupina okolo Jána Hudáčka, otca siedmich detí z Lendaku. Erko sa tiež významne zapája do Pro life. Ich časopis pre animátorov LUSK priniesol niekoľko zaujímavých a podrobne rozpracovaných Pro life tém. Erko ako jediný poskytuje Pro life informácie na svojej internetovej stránke: www.erko.sk.

Aktivita Pro life významne podporuje katolícka cirkev. Na Slovensku existuje bioetická komisia, ktorá sa z odborného hľadiska zaoberá aj problémami

mami spadajúcimi pod Pro life. Jej predseda Mons. František Tondra, sídelný spišský biskup, sa veľmi aktívne pri rôznych príležitostiach zapája do dialógu o Pro life otázkach (TV debaty, stretnutia mládeže, konferencie).

Práve pre teba!

Priblížili sme ti aspoň niektoré aktivity Pro life na Slovensku. Nie je to úplný výpočet. Pro life je tu pre každého, kto chce budovať spoločnosť založenú na ľudskej dôstojnosti a rešpektovaní ľudských práv. Aj ty môžeš šíriť myšlienky Pro life vo svojom okolí minimálne tým, že budeš Pro life žiť. Ak chceš robiť viac a nevieš ako na to, ozvi sa nám.

Martin Dilong

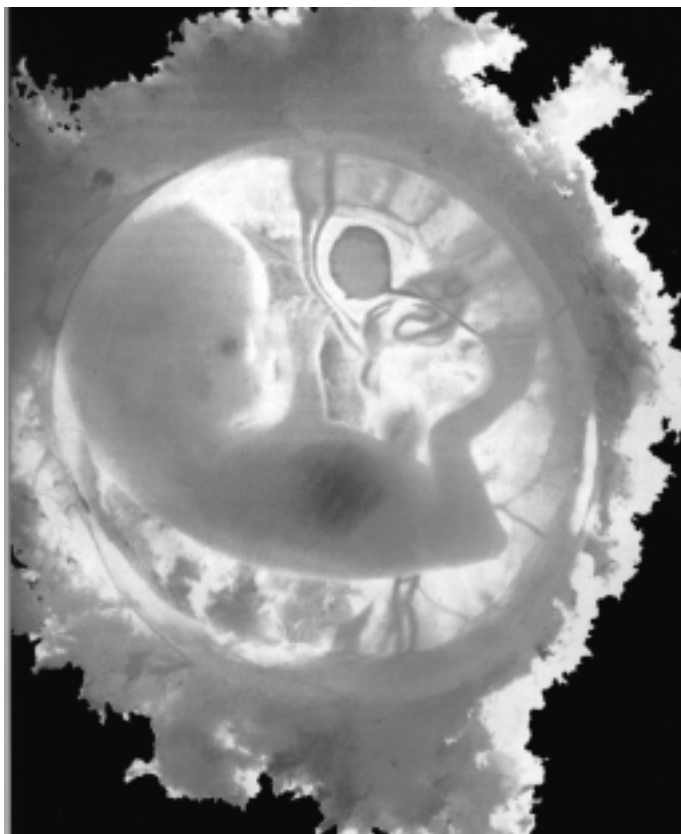
Pro life www stránky:

1. Hnutí pro život PRO LIFE: <http://www.prolife.cz> zaujímavá a veľmi dobre spracovaná česká stránka.
2. Human Life International: <http://www.hli.org> najväčšia svetová Pro life organizácia.
3. American Life League: <http://www.all.org>.
4. Pro Life Encyclopedia: <http://www.all.org/plae/plae.htm> veľmi obsažný zdroj informácií - ozajstná encyklopédia.
5. Matka Tereza o potratoch: <http://www.castle-town.com/teresa2.htm>.
6. InterLIFE: <http://www.interlife.org> internetovská skupina v línii kultúry života proti kultúre smrti.
7. Life Coalition International: <http://www2.lifecoalition.com/lci/> medzinárodná sieť Pro life misionárov.
8. National Right To Life: <http://www.nrlc.org>.
9. Life Decisions International: <http://www.interlife.org/ldi>.
10. The American Holocaust Memorial: <http://user.mc.net/dougpa/ahm/> americký pamätník holokaustu nenarodených detí.
11. Odpovede na otázky morálneho učenia cirkvi: <http://www.catholic.com/answers/Morals.htm>
12. Metódy vykonávania potratov: <http://popelka.pvt.net/potrat/potrat.html>
13. Helpers of God's Precious Infants: <http://www.helpers-brooklyn.org>
14. Prolife America: <http://www.prolife.com>

Prerušenie bez možnosti pokračovať

Prvou otázkou v celej kontroverznej diskusii o umelom potrate je, či ide o ľudský život, alebo kedy sa začína ľudský život. Iba potom môžeme hovoriť o konflikte medzi právami ženy a právami dieťaťa. Nie je možné sa tejto otázke vyhnúť ani ju odmietnuť bez jasného definovania odpovede na túto otázku. Ostatné úvahy strácajú význam. Na ničom inom de facto nezáleží. Pokiaľ "to" čo rastie v matkinom tele nie je ľudský život, ale iba kus tkaniva, alebo iba hromádka buniek, nezaslúži si príliš mnoho pozornosti a úvah. Hlavný záujem by sa mal sústrediť na matkino telesné a duševné zdravie.

Na otázku: Kedy sa začína ľudský život? možno odpovedať z hľadiska biologického, duchovného a filozofického. Každý z týchto aspektov má svoju hodnotu, ale iba jeden možno použiť pri tvorbe zákona.

Ako je „ľudský život“ definovaný z hľadiska duchovného?

Náboženská, vieroučná alebo duchovná definícia obvyčajne považuje stvorenie duše za začiatok ľudského života. Problém je v tom, že veriaci sa líšia v určení okamihu stvorenia duše. Sú samozrejme aj iní, ktorí v existenciu duše neveria. Dôležité je, že ani v národe sekularizovanom, ani v národe veriacom nemôže byť viera druhému prikázaná silou zákona. Preto pre uzákonenie nie je možné použiť náboženskú definíciu počiatku života.

Napríklad: Nie je to ľudský život až do pôrodu, alebo kým nedosiahne určitú úroveň vedomia, či je, alebo nie je chcený a milovaný, či je, alebo nie je v humanizovanom a kultivovanom prostredí, či dosiahol určitý stupeň sebastačnosti alebo životaschopnosti, určitú úroveň telesnej alebo rozumovej dokonalosti, atď. Mnohí definujú ľudský život pomocou týchto alebo iných meradiel, ktoré majú vždy niektoré veci spoločné:

- všeobecne sa k nim dochádza určitým rozumovým postupom a všetky zostávajú iba teóriami,
- žiadne z nich v skutočnosti nie je vedecky dokázateľné,
- každý jednotlivec má právo na svoje vlastné filozofické presvedčenie,
- ľudia sa môžu rozchádzať, aj sa rozchádzajú v názoroch na správnosť vyššie uvedených filozofických tvrdení.

Pretože ide o nedokázateľné teórie a názory, musíme k nim zaujať rovnaké stanovisko ako k náboženským vieram. Tak ako by náš národ nemal nikomu vnucovať vieru a náboženstvo silou zákona, tak by tiež nemal vnucovať ostatným silou zákona filozofické názory a teórie.

Ako je „ľudský život“ definovaný z hľadiska biológie?

To je oblasť, kde nie sú nedorozumenia, oblasť, kde prírodná veda poskytuje overené fakty. Biologické detaily ľudského rastu vývoja od štádia jednobunkového až po smrť, sú nepopierateľné. Každá diskusia o ľudskom živote musí smerovať neskôr k embryológii, etológii a k lekárskej vede.

Andrea Furindová

Eutanázia alebo ? dôstojný koniec života

Pri slove eutanázia mnohí z nás zalovia v pamäti a vynoria sa im pojmy ako eufória či extáza s ním spojené. Veru, je to tak, toto slovo gréckeho pôvodu sa v nás spája s pocitom niečoho príjemného a naozaj doslova znamená „dobrú smrť“.

Tlač prináša opakované správy o tom, že americký lekár Jack Kevorkian má veľké problémy s úradmi. Údajne pomáha svojim pacientom na druhý svet. Prečo toľko kriku pre nič, isto nie je jediný na svete. Doktor Kevorkian - prezývaný doktor Smrť - totižto spôsobil smrť pacientom úmyselne a na ich žiadosť. Vykonával teda to, čomu sa vraví usmrtenie nevyliečiteľne chorého, postihnutého či trpiaceho človeka, v skratke eutanáziu!

Objasníme si trochu bližšie pojem eutanázie a okolností s ňou spojených. Vo svete už má dlhú tradíciu. Keď sa len vrátime do čias druhej svetovej vojny, nacistický režim používal slovo eutanázia pre zabíjanie ľudí považovaných za menejcenných. Boli to ženy, deti, starí ľudia? Dnes klasické rozdelenie hovorí o pasívnej a aktívnej eutanázii, o dobrovoľnej a nedobrovoľnej eutanázii. Pod aktívnou eutanáziou sa myslí ukončenie života nevyliečiteľne chorého človeka na vlastnú žiadosť a s pomocou lekára. Opakom je pasívna eutanázia - odmietnutie ďalšej liečby, ukončenie života nevyliečiteľne chorého neposkytnutím či prerušením lekárskej starostlivosti.

Ak sa človeku spôsobí smrť s jeho súhlasom, hovoríme o dobrovoľnej eutanázii, naopak pod nedobrovoľnou eutanáziou rozumieme ukončenie života človeka bez jeho súhlasu, ale so súhlasom člena rodiny, či nemocničnej rady, alebo súdu. Kľúčom je skutočnosť, že pacient je nekompetentný vo veci rozhodnutia sa o sebe samom.

Zástancovia eutanázie odôvodňujú ich konanie kvalitou života a súcitom s trpiacimi. Lenže, ktorý človek má právo rozhodovať o tom, čo je a čo nie je plnohodnotný život? Sme dostatočne ľudskí na to, aby sme odsúdili a zavrhlí človeka na okraji života, lebo je ekonomicky neprospešný pre spoločnosť? Takéto stanoviská a argumenty v súčasnosti neobstoja!

Čo je humánna smrť?

Eutanázia - aj keď sa vykoná so súhlasom chorého - je vlastne určitou formou samovraždy. Z hľadiska asistenta teda nemôžeme hovoriť o vražde, i keď ide o zabitie.

Kresťania sa vo svojich dejinách k otázke vraždy a samovraždy stavajú evidentne odmietavo. Sv. To-

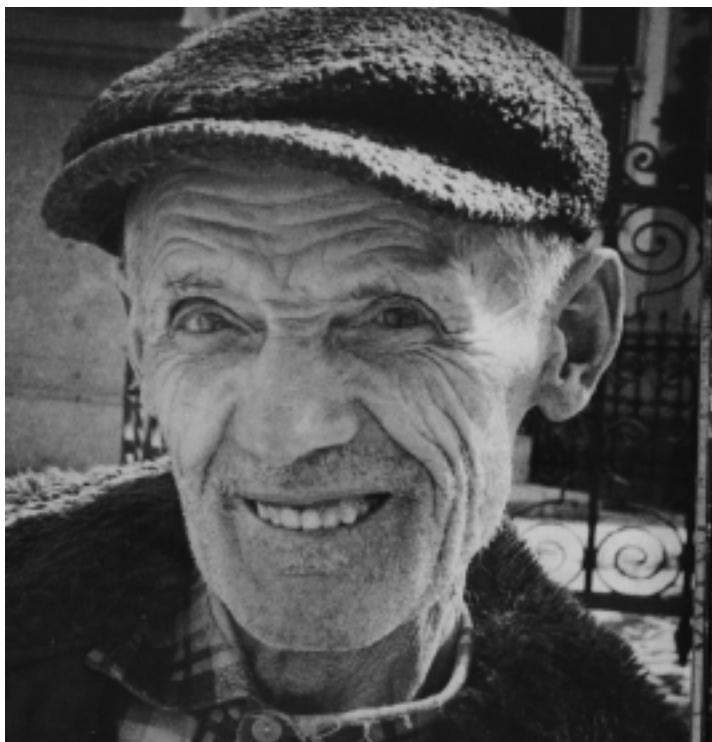
máš Akvinský píše: Keďže je život Boží dar, hreší každý, kto si berie život, proti Bohu, tak ako ten, kto zabije cudzieho otroka, hreší proti majiteľovi. Argument života ako daru sa používa dodnes. Smrť je súčasť života a musí byť taká humánna a spontánna ako život sám. Otázka dejinnej smrti pre starých a chorých našla východisko v 60. rokoch v Londýne. V nemocnici Svätého Krištofa, cestou úcty, rešpektu, pomoci a starostlivosti vracajú umierajúcim odvahu dožiť svoj život prirodzene. Tieto takzvané hospice sa osvedčili vo viacerých krajinách, u nás sa budujú v Martine a Prešove.

Okrem náboženských problémov eutanázia so sebou prináša aj psychologické a právne starosti. Každý človek vlastní pud sebazáchovy. Ak človek neprijal vlastné utrpenie v chorobe, dôjde k narušeniu základného pudu a jeho rozhodnutie nemôže byť prijaté ako slobodné.

Do popredia sa dostáva aj právne hľadisko eutanázie. V roku 1993 v Holandsku prijal parlament zákon určujúci podmienky, pri ktorých lekár môže ukončiť ľudský život. V Čechách bola tiež navrhnutá novela trestného zákona, podľa ktorej by eutanázia nemala byť trestná, pokiaľ by lekár postupoval podľa prísne stanovených podmienok.

Z akéhokoľvek hľadiska je eutanázia jednoznačne neakceptovateľná. A na Slovensku sa o tom mlčí.

Denisa Kudjaková

Anketa

1. otázka: Ste za určité zákonné obmedzenie vykonávania potratov?

2. otázka: Aké stanovisko zaujimate k eutanázii?

poslanec NR SR Roman Kováč, SDK

1. otázka: „Nepochybne áno. Ako gynekológ viem, prečo to hovorím.“

2. otázka: „Do posledného momentu treba bojovať o ľudský život. Eutanázia je krok, keď je človek definitívne odsúdený na smrť. Otázka je, kde je ten moment, keď je človek schopný urobiť takéto rozhodnutie so slobodnou vôľou. Ja som zásadne proti eutanázii. Myslím si, že treba bojovať o pacienta za každých okolností.“

poslanec NR SR Miroslav Mikolášik, SDK

1. otázka: „Je to otázka sympatická, zároveň veľmi citlivá a závažná, a mne veľmi blízka. Nedá sa riešiť úplným zákazom, hoci z pohľadu mňa ako lekára je dôležité, že sú tu prítomné dva ľudské životy, ktoré aj pred zákonom by mali mať podobné alebo rovnaké práva. Vyskytuje sa tu právny konflikt medzi právami matky a právami nenarodeného dieťaťa. Na Slovensku stále platí zákon z roku 1986 a tento zákon ani v jednom ohľade neobmedzuje indikačnú šírku na vykonávanie potratov. Inými slovami, ukončenie tehotnosti sa dá vykonať bez udania dôvodu. Zákondarcovia majú povinnosť dbať o to, aby zákon nebol gumový a voľne nafahovateľný, ako je to v tomto prípade. Mal som nedávno jeden prípad: Prišiel za mnou istý inžinier pracujúci vo významnej zahraničnej firme. Jeho družka, s ktorou dlhodobo žije a majú sa radi, má jedno dieťa z prvého vzťahu a teraz čakali druhé dieťa. Obaja výborne zarábajú, majú dve autá, dva byty a v takejto situácii napri-

ek vysvetleniu, napriek jeho vyznaniu, že ju ľúbi, aby nešla na potrat, ona napriek všetkým týmto okolnostiam išla. Myslím si, že v takomto prípade je to naozaj nevhodné a smutné, keď človek sa nemohol do takýchto extra výborných podmienok narodiť.“

2. otázka: „Myslím si, že lekári si nemajú osvojiť právo tu zasahovať. Protiargumentom je, že človek veľmi trpí a má silné bolesti. Ja som atestovaný anesteziológ a viem, že bolesti sa dajú účinne tlmiť a záver života sa dá urobiť natoľko znesiteľným, že človek dôstojne zomrie v kruhu svojich najbližších. Ako alternatívu uvediem hospice. Už aj u nás začínajú fungovať. Ľudia tu zomierajú obkolesení lekársym, sesterským a dobrovoľníckym personálom a vlastnými príbuznými. Považujem to za jedno z konštruktívnych riešení, keď paliatívna liečba, liečba neumožňujúca smrť, ale odňatie podstatnej časti bolesti a terminálneho utrpenia, má svoje miesto v modernej medicíne.“

poslanec NR SR Béla Bugár, SMK

1. otázka: „Zákonné obmedzenie je málo, nestačí. Môžete zakázať a čo dosiahnete? To, čo v Poľsku. Potratová turistika. Treba sa na to pripraviť, potrebná je osveta.“

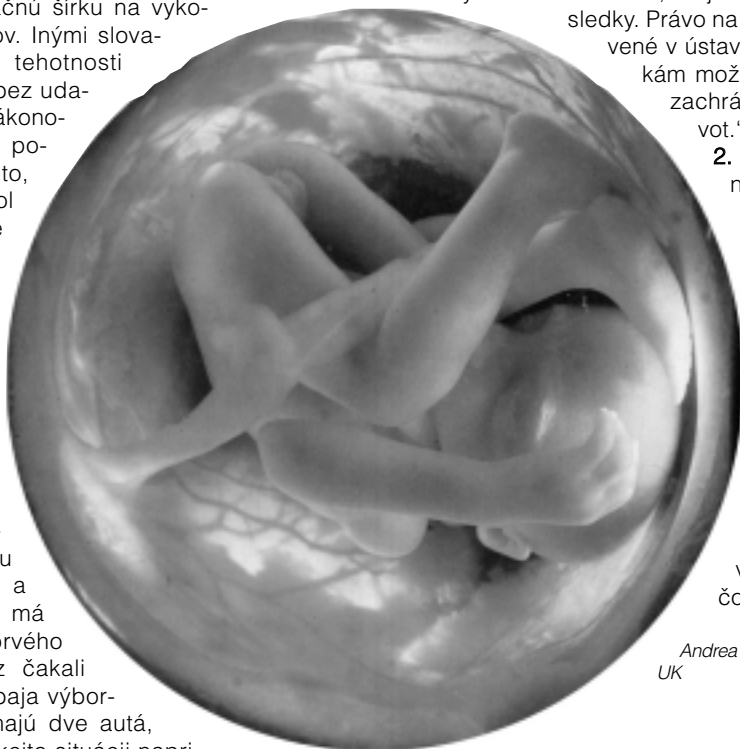
2. otázka: „Nie som za to, aby bola eutanázia povolená.“

študent Martin, právnická fakulta

1. otázka: „Nepochybne áno. Považujem to za nezodpovedné hazardovanie so životom. Treba matky oboznámiť o tom, čo je to potrat, aké sú dôsledky. Právo na informácie je zakotvené v ústave. Preto dajme matkám možnosť, počme ich a zachráňme ďalší ľudský život.“

2. otázka: „Človek sa narodí prirodzenou cestou a mal by aj umrieť prirodzenou cestou. Je to zabíjanie ľudí. Ja sa na to pozerám aj z kresťanského hľadiska. Bolesť a utrpenie má v živote svoje miesto. My to často nechápeme, ale Boh pozná odpoveď na otázku „prečo?“ Treba veriť.“

Andrea Furindová, študentka PgF UK

Predstavujeme...

Mia Lukáčová patrí medzi vedúce osobnosti Pro life hnutia na Slovensku. Je spoluzakladateľkou Donum Vitae a Spoločenstva života, patrí medzi zaniietených propagátorov zodpovedného rodičovstva. V nasledujúcom článku vám tlmočíme niekoľko myšlienok z rozhovoru s ňou.

Mohla by si nám predstaviť Donum Vitae a jeho činnosť?

V roku 1991, ale už aj dávno predtým, sa angažovali pre myšlienku úcty k životu a ochrany nenarodeného života mnohí lekári a ich priatelia, aktivisti, ktorí si uvedomovali, že dôstojnosť ľudského života sa začína počatím a končí prirodzenou smrťou. Blízka im bola aj téma zodpovedného rodičovstva, úzko s takýmito postojmi súvisiaca. Donum Vitae bolo založené ako oficiálna zastrešujúca organizácia aktivít, ktoré majú spoločný cieľ - úcta k životu od počatia po prirodzenú smrť.

Mia, si známa ako aktivistka pri propagovaní prirodzených metód plánovania rodičovstva. Čo sa skrýva pod týmito pojmom?

Radšej hovorím o zodpovednom rodičovstve, pretože plánované rodičovstvo vytvára nesprávnu predstavu, že sa niečo naplánuje, potom sa tie body splnia a podá sa výkaz. Zodpovedné rodičovstvo je najmä štýl života, o ktorom sa manželia v jednote a láske slobodne rozhodujú, koľko chcú mať detí a v akom odstupe. Táto definícia výstižne pomenúva cieľ našich lekárov a všetkých tých, ktorí prístupujú k otázke života, manželstva, vernosti, panenstva a lásky naozaj s úctou a zodpovednosťou.

Čo prináša zodpovedné rodičovstvo do života?

Zodpovedné rodičovstvo vyjadruje to, čo je ideálom - šťastné, verné a pokojné manželstvo, kde muž a žena prežívajú v hlbokej láske jednotu a k tomu patrí neoddeliteľná súčasť a cieľ manželstva - plodenie detí. Mať deti je darom a radosťou manželov a je to ich slobodné rozhodnutie - Billingsova metóda (ďalej BM) ukazuje manželom možnosť spoznať svoju plodnosť, poznať jej mechanizmy, naučiť sa, ako ich vlastné telo im umožňuje v úcte, jednote a láske vážiť si telo toho druhého, prežívať pevné manželské objatie a prežívať splodenie detí, ktoré chcú mať.

V prvom rade chcem zdôrazniť mladým ľuďom a tým, ktorí sa rozhodujú o sebe a o svojom manželstve, aby si uvedomili, že ľudské telo je stvorené dobre, že funguje dokonale a že je to jednoduché. Treba mu však rozumieť a práve to im umožní Billingsova metóda.

Tvrdí sa, že Billingsova metóda je menej spoľahlivá ako napríklad hormonálna antikoncepcia?

Treba si položiť otázku, kto to tvrdí. V prvom rade sú to propagátori umelých antikoncepčných metód v rámci biznisu a rozšírenia antikoncepcnej mentality, ktorá vzťahy a manželstvo ničí a robí človeka neslobodným, pretože svoju zodpovednosť prenáša na tabletky.

Druhú skupinu, ktorí vyjadrujú nedôveru BM, tvoria páry, ktoré boli ňou sklamané. Musím však zdôrazniť, že chyba je väčšinou v nich. Sú tri základné príčiny, prečo BM nefunguje:

1. Mladé ženy nerozumejú svojej plodnosti, svojmu cyklu a dobrým a spoľahlivým príznakom, ktoré každá žena môže rozpoznať.
2. BM je exaktná, vedecká metóda, a preto má svoje pravidlá, bez dodržiavania ktorých je zavádzajúce vyslovovať BM nedôveru.
3. Neoddeliteľnou súčasťou spoľahlivosti BM je viesť si záznam o cykle.

Mnohí mladí považujú túto metódu v dnešnej presexualizovanej spoločnosti za prežitú a veľmi náročnú. Čo by si im adresovala?

Všetci ľudia, nielen mladí, chcú byť šťastní a manželské šťastie je u väčšiny mladých ľudí prioritou, ktorú chcú dosiahnuť. Manželia, ktorí sa milujú, chcú prežívať aj svoju lásku prirodzene, slobodne a naplno. Nemôžu však byť v manželstve šťastní, ak medzi sebou vkladajú niečo umelé a neprirodzené, čo ich oddeľuje. Pomaly, ale neúprosne ničí ich vzájomné darovanie, ich totálnu lásku.

Anton Frič

Letec s dušou dieťaťa

Antoine de Saint-Exupéry

V septembri minulého roka istý francúzsky rybár vylovil pri južných brehoch Francúzska náramok letca a spisovateľa Antoine Saint-Exupéryho, ktorý v roku 1944 zmizol počas prieskumného letu so svojim lietadlom nad Stredozemným morom. Po vyše päťdesiatich rokoch sa tak rozplynulo záhadné fluidum jeho náhleho odchodu, počas ktorého mnohí z nás verili, že sa jedného dňa vráti. Kto bol Antoine de Saint-Exupéry?

„Možno som naozaj žil len v detstve“

Autor jednej z najznámejších kníh Malého princa, pochádzal zo starej šľachtickej rodiny a ako štvorročný stratil otca. Pokojné detstvo prežil s matkou a štyrmi súrodencami v starobylých rodinných zámkoch na vidieku. Ako sám hovoril „svet detských hier a spomienok pre mňa zostane vždy skutočnejší ako tento. Možno som naozaj žil len v detstve.“ Dôležité miesto v jeho živote zohrala matka. Bola preňho radcom, dôverníkom a často i bankárom. „Vy ste moje útočisko, Vy ste moje všetko, pri Vás sa na všetko zlé zabúda a či človek chce, či nie, cíti sa pri Vás malým chlapcom.“ Spolu s bratom dostali výborné vzdelanie na slávnych lýceách vedených jezuitmi a marianistami. Malý Antoine však v škole nikdy nevynikal. Žil vo svojom svete, v ktorom francúzština, dejepis, zemepis, prírodné vedy vysušovali pramene jeho vnútorného života. Inklinoval k technike, vymýšľal vynálezy, písal verše a v noci budil matku a súrodencov, aby im ich prečítal. Už v dvanástich rokoch zažil svoj letecký krst a odvtedy sa lietanie stalo jeho celoživotnou láskou. Keď ho po maturite neprijali na vysokú námornú akadémiu, študoval niekoľko mesiacov architektúru a potom nastúpil na vojenskú službu do Štrasburgu. Podarilo sa mu absolvovať výcvik civilného a vojenského pilota. „Nikdy som nestretol podobného fanatika do lietania, ako bol môj priateľ Antoine,“ hovoril o ňom Jean Escot.

Exupéryho ilustrácia Malého princa

Saint-Exupéry pôsobil mimo letiska dojemom, akoby sa absolútne nezaujímal o svet. Čas, ktorý netrávil vo vzduchu, vyplňal písaním. Papiere popísané básňami mu ustavične padali z rúk. Saint-Ex (ako ho volali priatelia) sa preslávil neporiadkom. Hárky a útržky papiera pokrývali v jeho byte posteľ, dlážku, priestor nad i pod nábytkom. V jeho živote prišli okamihy, keď stál pred vážnym rozhodnutím, či dá prednosť láske, pohodlnej práci v kancelárii, alebo zodpovednosti obchodného zástupcu pred lietaním, ale tieto chvíľkové „vybočenia“ mu

neprinášali radosť a nebol šťastný. Pilotov lietadiel v tomto období prezývali „na smrť odsúdení“ a hoci sa mnohokrát nedožili staroby, zarábali veľmi málo a žili skôr z pocitu dobrodružstva ako finančného zabezpečenia. V listoch svojej matke písal že „nijaký plat nestojí za vynaloženú námahu, ak ju nepodnecuje vášeň“. I preto bol často závislý od jej peňazí. „Peniazmi pohŕda a súčasne ich zúfalo potrebuje,“ vyjadril sa o ňom Didier Daurant.

V roku 1926 začal pracovať v leteckej spoločnosti Latécoere ako pilot diaľkových poštových letov. Neskôr sa stal veliteľom letiskovej stanice v Cap-Jubej, ktorá bola zastávkou na linke Casablanka - Dakar. Svojou vrodennou šľachtickou diplomaciou sa stal mierovým sprostredkovateľom sporov medzi Maurimi a Španielmi v saharskej púšti. „Veľkosť povolania je v tom, že spája ľudí,“ ako často hovorieval.

Neskôr pôsobil ako riaditeľ podniku Aeroposta v Buenos Aires, kde riadil leteckú prepravu listov z Európy do Južnej Ameriky. Tam sa zoznámil so

svojou budúcou manželkou, argentínskou extravagantnou vdovou Consuelou. Jedného aj druhého pokladali za fantastov, no oni dvaja spolu, na to už ľuďom chýbali slová. Výsledkom bolo bohémstvo, estétstvo a experimentálna poetika násobená dvoma. Po svadbe sa usadili vo Francúzsku. Priatelia boli vydesení z nepredstaviteľného neporiadku, ktorý panoval v ich domácnosti, a tak vyzeral i celý ich život. Keď sa pominuli romantické chvíle a bolo potrebné z niečoho žiť, Exupéry sa na chvíľu stáva novinárom. Časopisy sa trhajú o jeho články, ale musia pritom vynaložiť nadľudské úsilie, aby sľúbené príspevky dodával v dohodnutom termíne.

...vracia sa len z lásky k Zemi ľudí...

Exupéry vo svojich knihách hľadá odpovede na základné ľudské otázky, zmyslu života a vzťahu človeka k ostatným. Stredobodom jeho úvah od prvej do poslednej strany je človek. „Iba vtedy naplno žijeme, ak nás s našimi bratmi spája spoločný cieľ, ktorý leží mimo nás, a skúsenosť nám ukazuje, že milovať neznamena hľadiť jeden na druhého, ale hľadiť spolu tým istým smerom. Priatelia jestvujú len vtedy, keď na spoločnom lane dosahujú vrchol, a pritom nájdú jeden druhého.“ Je básnikom činu, ale čin má podľa neho hlboký morálny význam ako prostriedok poznávania a prekonávania seba samého. „Človek sa naplno prejaví až vtedy, keď si zmeria svoje sily s nejakou prekážkou,“ píše v jednom zo svojich vrcholných diel *Zem ľudí*. Hlavné jeho prvé knihy sú naplnené ikarovskými motívmi, ktoré sa často končia pádom Ikara ako v knihách *Nočný let* a *Pošta na juh*. Vo všetkých svojich dielach deklaruje, že sa nebojí smrti. Vzlieta, aby z výšky lepšie videl zem a opäť sa vracia len z lásky k Zemi ľudí.

Po vypuknutí druhej svetovej vojny bol kvôli ťažkému zraneniu, ktoré utrpel pri havárii lietadla vyhlásený za neschopného aktívneho boja. Nedokázal sa však nečinne prizerať v bezpečnom zázemí. Hoci mu priatelia vysvetľovali, že bude pre ľudstvo užitočnejší živý ako mŕtvy, vybavil si povolenie, aby mohol lietať v prieskumnej bojovej letke. Po páde Francúzska emigroval do USA, kde v roku 1942 napísal knihu *Vojnový pilot*. V bezstarostnej krajine za oceánom si len málo ľudí všimne jeho trýzeň. Po večerných flirtoch s priateľmi a mladými ženami len čo za nimi zatvorí dvere nadväzuje na svoje večné meditácie, ktoré mu pomáhajú ujsť z reality, ktorá ho bolí. Uprostred úvah o moci, vzniku a zániku národov, o neuchopiteľnej podstate civilizácie, ktorá je taká krehká a ohrozovaná, pracuje už piaty rok na knihe *Citadela*, ktorú už nestihne dokončiť. Ani písanie, ani priatelia mu však nedokážu pomôcť zabudnúť na vojnu. V roku 1944 sa ako najstarší vojnový pilot na svete vracia späť k svojej bojovej letke. V auguste 1944 sa však z plnenia bojovej úlohy už nikdy

nevrátil. So svetom sa rozlúčil filozofickou rozprávkou pre dospelých, ktorá si každý deň získava masu čitateľov vo všetkých kútoch sveta. Tajomná postavička Malého princa zbližuje ľudí, je skúšobným kameňom čistoty srdca a duše dieťaťa.

„Tu je moje tajomstvo,“ povedala líška. Je veľmi jednoduché: dobre vidíme iba srdcom. To hlavné je zrakom neviditeľné.“

„To hlavné je zrakom neviditeľné,“ opakoval malý princ, aby si to zapamätal.

Ty budeš navždy zodpovedný za všetko, čo si skrotíš. Si zodpovedný za svoju ružu...”

„Som zodpovedný za svoju ružu...” opakoval malý princ.

Z knihy Erica Deschodta a diel A. Saint-Exupéryho spracovala Martina Fabianová

Antoine de Saint-Exupéry

Antoine de Saint-Exupéry, francúzsky spisovateľ a letec

1900 – narodil sa v Lyone

1923 – absolvoval výcvik civilného a vojenského pilota

1926 – pilot poštovej spoločnosti Latécoère

1927 – veliteľ letiskovej stanice v Cap-Juby

1929 – riaditeľ Aeropošty Argentína v Buenos Aires

1940 - 1944 – vojnový pilot

1944 – zomiera počas prieskumného letu

Bibliografia: Pošta na juh, Nočný let, Zem ľudí, Vojnový pilot, Citadela, Malý princ

Bardejovská Metelica

Country bes

7. ročník

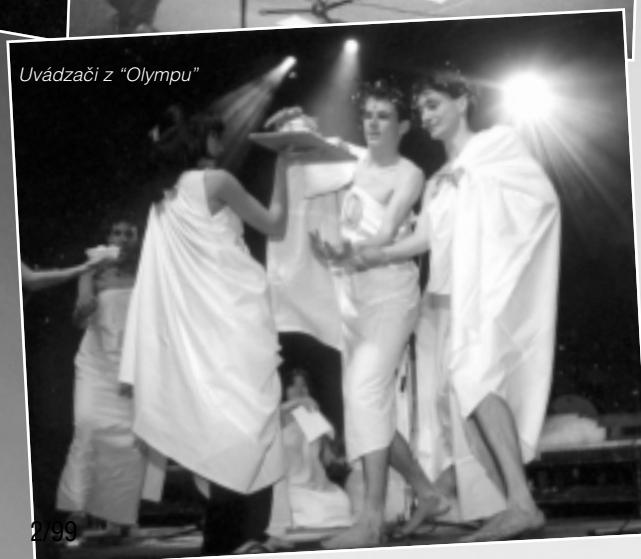
Šalejúci dav

Atlanta naposledy?

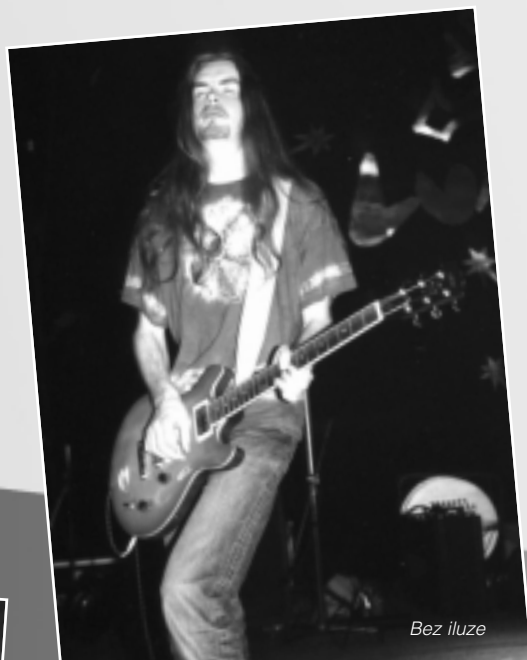
"Prekvapením" večera bola Adriena Bartošová

Uvádzači z "Olympu"

Country besnenie s Petronellou

Bez iluze

Continental Singers

Raperi z M.A.G.-u

Kompromis a M. Dočekal

Colorplay!

Cez útrapy k hviezdám

Študenti – pracujúca trieda

Pri detailnom výpočte nákladov na vysokoškolské štúdium musíme brať do úvahy nielen všetky konkrétne výdavky, ale aj peniaze, ktoré by sme zarobili, keby sme neštudovali, ale pracovali. V súčasnosti však málokto počas päť- či šesťročného štúdia nepracuje: buď na krátkodobých brigádach alebo v zamestnaní na polovičný úväzok (ironik by dodal, že sa potom stáva, že niekto po skončení strednej školy "sedí doma na podpore" a iný študuje a zároveň pracuje; ale to už je tiež záležitosť množstva voľných pracovných miest v rôznych oblastiach, a p.).

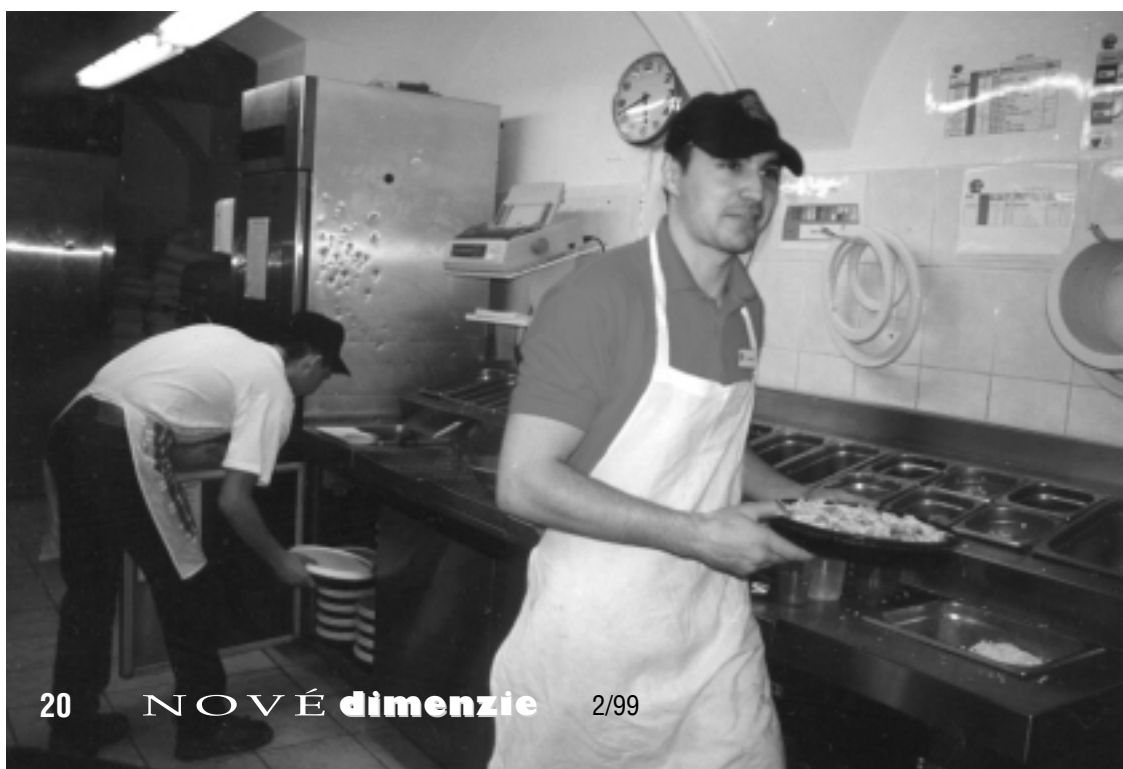
Krátkodobé brigády

Najjednoduchším a často najľahšie dostupným spôsobom, ako si v čo najkratšom čase zlepšiť finančnú situáciu, sú jedno-, dvojďňové brigády, či už v rôznych firmách a podnikoch alebo pre súkromné osoby. Väčšinou sa jedná o manuálne prá-

ce, ktoré sú, až na niektoré výnimky (napr. typicky mužské fyzické práce), vhodné pre všetkých bez obmedzenia.

Krátkodobé brigády poskytujú študentom počas celého roka (čiže aj počas letných prázdnin) viaceré pracovné agentúry. Ako nám povedala marketingová zástupkyňa agentúry Nosluš v Bratislave, Ing. Ingrid Grebecová, ich agentúra získava pracovné ponuky od stálych klientov, ktorých databázu si doteraz vytvorili. Do študentskej databázy (v súčasnosti má asi 4000 členov) sa záujemci môžu zapísať pri prvej osobnej žiadosti o brigádu, neskôr už stačí, keď s agentúrou komunikujú telefonicky. Zárobky sa vyplácajú pravidelne každý štvrtok, alebo sa priamo vedú na účet študentov. Každý deň si tu brigádu vybaví cca 100 ľudí.

Podobným spôsobom fungujú aj ostatné agentúry. A, aké typy brigád poskytujú? Upratovanie, sťahovanie, balenie reklamných materiálov, prácu v tlačiarňi, v pekárni, v skleníkoch, rozdávanie novín či letákov, stavebné a iné práce.

Dlhodobá práca

Mnoho študentov pred príležitostnými brigádami uprednostňuje dlhodobú prácu, pri ktorej využijú už nadobudnuté schopnosti a v praxi si overia vedomosti, čo získali v škole (alebo žeby teórie zápočtových písomiek predsa len nemali s praxou nič spoločné?).

Aj takéto pracovné miesta ponúkajú i spomínané agentúry, logicky je však výhodnejšie napr. reagovať na inzerát a pracovné podmienky si dohodnúť priamo so zamestnávateľom. Vysokoškólači tak môžu pracovať ako učitelia alebo lektori cudzích jazykov, ako administratívni pracovníci alebo programátori v kanceláriách, promotéri a hostesky, prípadne dlhodobo pracovať v bufetoch, reštauráciách, atď.

Práca popri štúdiu má nesporne veľa výhod. Nie vo všetkých univerzitných mestách sú však pre študentov rovnaké možnosti: najlepšie je na tom Bratislava, oveľa menej pracovných ponúk, prípadne podstatne horšie platených, majú študenti v B. Bystrici, v Žiline či v Trnave.

Lucia Kubošová

ANKETA

Aké máš skúsenosti s prácou popri škole?

EVKA, 21 rokov: „Momentálne veľmi na brigády nechodím, pretože mám možnosť popri škole súkromne učiť angličtinu. Samozrejme, že keď príde taká situácia, že naraz potrebujem peniaze, vybavím si brigádu cez agentúru. Moja zatiaľ najhoršia brigáda bola práca v skleníku počas 30-stupňovej horúčavy.“

ERIKA, 23 rokov: „Tancujem vo folklórnom súbore, takže mi na brigády príliš veľa času nezostáva. Ale v prípade núdze pracujem v agentúre pre výskum verejnej mienky ako telefonická operátorka.“

JURAJ, 18 rokov: „Občas brigádujem na stavbe, v posilovni - ale tam skôr zo zábavy, neplatia mi, ale mám voľný vstup, a najlepšia brigáda je pripravovať prepremiérové filmové predstavenia - dobre platené, film zadarmo a človek sa tam moc nenarobí.“

ADRIANA, 19 rokov: „Popri škole pracujem ako opatrovateľka detí vo švédскеj a talianskej rodine. Je to výborný spôsob, ako si precvičiť angličtinu a taliančinu. V obidvoch rodinách muži pracujú na Slovensku v zahraničných firmách a ženy sa starajú o domácnosť (dokonca sa navzájom poznajú). Vždy sa telefonicky alebo osobne dohodneme, kedy znovu prídem. Deti sú zlaté, som s touto prácou veľmi spokojná.“

JOZEF, 22 rokov: „Popri štúdiu vyučujem v základnej škole angličtinu. Učím druháčikov, občas je to únavné, ale v triede som si už vybudoval určitú autoritu, takže sa mi celkom darí a baví ma to. Robím to, čo budem pravdepodobne robiť aj v budúcnosti, je to dobrá príprava.“

Fejtón

Ajajaj, a kdeže by si ty šiel na vysokú?! Vari ti poriadna robota nevoznia? Odkiaľ vezmeme peniaze na cestovné, ubytovanie a stravu? A ktovie, či sa čoskoro nebude aj školné platiť... Radšej si nájdi čím skôr nejaké dobre platené zamestnanie, aby sme nejakو využili.

Možno ste, milí študovaniachtiví čitateľa, mali možnosť počuť podobné odpovede vašich rodičov na smelo ladené ambície vašej akademickej budúcnosti, a možno máte práve opačnú skúsenosť, keď sa obetaví rodičia priam zoderú, a pre svoju ratolesť vyhrabú peniaze doslova spod zeme, len nech to dieťa študuje. Na našom krásnom a hornatom Slovensku je však často ešte aj tá zem málo úrodná, a tak financovanie štúdia ostáva veľkým problémom. Ak tento problém ovplyvňuje vaše rozhodnutie, či ísť, alebo neísť študovať, t. j. či nezakopať, alebo zakopať vaše talenty, prijmite pár užitočných rád (resp. povzbudení), ako si na vysokej škole finančne priliepiť. Rada prvá: pomôž si človeče, aj Pán Boh ti pomôže. Samozrejme, božia pomoc prichádza zásadne len pri poctivom nadobúdaní statkov, a keďže okrem práce nevymysleli zatiaľ žiaden iný spôsob, ktorý by vyhovoval danému kritériu, neostáva vám nič iné, len si so sv. Benediktom povzdychnúť Ora, studia et labora, a prácu fyzickú a psychickú kombinovať. Niekedy bolo v móde študovať popri zamestnaní, dnes je celkom normálne mať zamestnanie popri štúdiu. Zladiť prípravu do školy a prácu je nepochybne namáhavé a vyžaduje to určitú dávku sebazáporu, no zároveň je to výborná škola života so skúsenosťami na nezaplatenie. Pri hľadaní práce v tomto skazenom svete je dobré byť opatrným. Môžete natrafiť na ľudí, ktorí vás v deň výplaty začnú presviedčať, že ste pracovali iba na skúšku (v ktorej ste vraj neobstáli) a miesto peňazí budete bohatší iba o hlúpy pocit zo života a jednu cennú skúsenosť. Napriek vysokej nezamestnanosti, práca pre študentov sa vždy nájde a počet "pracujúcej inteligencie" stále stúpa. Ak vás potom pri poznámkovaní prednášok alebo pri písaní nejakej vedeckej práce budú páliť mozole v dlaniach, nič si z toho nerobte. Aspoň vám to pripomenie, že vaša budúcnosť je len a len vo vašich rukách.

Martin Novák

IZRAEL

V tomto slove sa skrýva hlboké tajomstvo. Jeho drsná realita vtlača do mojej mysle pečať starého Písma, starých príbehov. Postavy v nich sú tu akési skutočnejšie, sú prítomné v očiach "domorodcov". Kto je však v krajine domáci pán?

Žiadne etnikum nemôže o sebe tvrdiť, že je tu pôvodným obyvateľstvom, veď v oblasti žilo odjakživa množstvo národíkov. A tak ani štát Izrael nie je v tomto dnes arabskom svete vítaný, vládne tu silná susedská nenávisť. Ak by ste napríklad chceli cestovať z Tel Avivu do niektorých susedných štátov, museli by ste mať ešte jeden pas bez pečiatky Izraela, alebo dokonca cestovať cez tretiu krajinu a zaplatiť vysoké myto pri prechode hraníc. Problémy Izraelu s Arabmi sú však aj vnútorné, keďže v ľudoch je silne zakorenený nacionálny i náboženský fundament a viac prejavujú svoje presvedčenie. Nepriatelia Izraelu hľadajú stále príčiny, aby mohli očierňiť štát, že neplní dohody prímeria, čo dokumentujú nepretržité nepokoje. Židia sa samozrejme bránia (hoci nie vždy adekvátne), čo trochu cíti aj turista. Stretáva mnoho vojakov a vojačiek, na letisku zvlášť pri odlete je dlhé vypočúvanie a prehľadávanie (s cieľom zistiť, či nemáte nechtiac nálož v batožine, ktorú by vám tam mohol dať nejaký burič či prívrženec OOP alebo inej militantnej skupiny). Na rozdiel od slovenských kontrolórov, nedovolili mi prepašovať do lietadla nôž s 15 cm čepeľou a boli tak láskaví, že po dlhom vysvetľovaní mi ho poslali v osobitnom balíčku na dne lietadla do Bratislavy.

V Gn 32, 29 Jakub dostáva meno Izrael, lebo zápasil s Bohom. Mnohí dnešní Jakubovi potomkovia (Židia kráčajú s Ním), snažia sa strážiť svoju vieru. Súčasný tzv. Sionistický hnutie (založené v USA) oživuje v národe nádej v splnenie dávnych prisľúbení. Veď zem už majú, je ich ako "hviezd na nebi", usilujú sa teda opravdivo prežívať vieru, aby ich Mesiáš čím skôr prišiel. Mimochodom, asi deväť mužov o sebe vyhlasujú, že sú mesiášmi. Teda kipa (čiapka na temene hlavy, podobná biskupskej čiapočke), čierne cylindre, obleky či fraky s podkolenkami, vrkôčky..., v ktorých môžete stretnúť Židov najmä pri Múre nárekov v Jeruzaleme, nie sú tradičným židovským odevom. Je to práve dôsledok tejto novej nádeje. Izraelčania chodia oblečení európsky (s kipou), nikdy však v krátkych nohaviciach či sukniach. Nie je ani zriedkavosťou stretnúť na ulici ženu zahalenú od hlavy po päty (hoci je najskôr Moslimka). Svetý Palestínec a Židov sú nesmierne rozdielne a protikladné, ako i celá krajina. Nehovoriac o prírodných extrémoch: tektonický zlom Jordánu a Mŕtveho mora,

hory, palmy a kvetinové zákutia v kontraste s nehostinnou kamennou púšťou...

Púšť

Púšť je krásna a surová, príťažlivá a neznesiteľná. Ešte stále tu žijú kočovní beduíni, táborenci pod šiatrami. Chvilu postáť na pražiacom slnku a človek začína chápať, akú "zábavu" musel mať Ježiš, keď putoval k ľuďom, chodil a učil. Nie sám, ale so svojím "stretkom" (rybármi z Galiley). Traduje sa tu porekadlo, že z Galiley nič dobrého nevzide; je fakt, že ani Nazaret, ani Kána nie sú čarovné mestečky a od dnešného vína, ktoré nám ponúkli obchodníci v Káne, aby nás prilákali do svojich obchodíkov, sme veru mnohí mali žalúdočné problémy. Je obdivuhodná vynaliezavosť niektorých z nich, ako sa snažia prilákať turistu do obchodu. Vymýšľajú si rôzne "prúpovídky" o vzácnosti tovaru, ktorý tak lacno predávajú, prípadne básnia, že špeciálne vy dostanete prezent, ak kúpite tovar. Bez zjednávania ich veľmi nebaví predávať. Jeden sa mi dokonca ponúkol, že mi bude robiť sprievodcu po Jeruzaleme, pozýval ma k svojmu priateľovi, ktorý má výhľad z okna na mesto, a to všetko grátis (keď som povedala, že nenakupujem, len si chcem odfotiť mesto). Pravdu povediac, ani neviem, ako by sa to celé skončilo, ak by som vyhovelá jeho ponuke.

Svieža Galilea

Galilejčan Ježiš býval počas svojho účinkovania u Petra v Kafarnaume, pri pobreží Genezaretského jazera, v malom domci, v ktorom žilo niekoľko generácií. Jazero je spolu s Jordánom ohniskom mnohých svárov o kontrolu zdrojov pitnej vody. A vďaka vzrastu populácie a stálemu zohrievaniu podnebia stále klesá hladina jedinej nádrže pitnej vody v okolí. Blízko pri Kafarnaume je Vrch blahoslavenstiev, a práve tu Ježiš ponúka chudobu, spravodlivosť, chce, aby sme sa Jemu prispôbobili, dôverovali Jeho láske, ponúka živú vodu, (pri jazere, zdroji pitnej vody, ohnisku mnohých nepokojov). Na západnej strane jazera leží moderné mesto Tiberias, ktoré založil Herodes Veľký pri horúcich prameňoch a pri starom cintoríne. Židia nechceli cintorín zneuctiť, a preto tu nežili až do 2. st., teda kým ich cisár Hadrián nevyhnal z Júdska. Vtedy bola spísaná mišna (ústne podávané príkazy, ktoré neboli v Písme a dodržiavali sa už i v Ježišových časoch, i keď ich poriadne poznali len zákonníci). V 5. st. bola mišna rozšírená a vznikol Talmud, obsahujúci právne normy a haguadu (učenie rabínov). V Tiberiase bol vynájdený aj systém vokalizácie hebrejského písma, keďže dovtedy sa používali len spoluhlásky.

Z Galilejského jazera vyteká Jordán zemou medu a mlieka (ľadťatí, exotických paliem, víníc, kvetov a záhrad (preteká pozdĺž hraníc s Jordánskom do najpustejšej oblasti v okolí Mŕtveho mora. I keď je Jordán pomerne malá rieka, široká asi 7m (10 m v lete, je najväčšou skutočnou riekou Izraela, ostatné majú vodu len v období dažďov (sú to tzv. vádí). Vádí vybrúsili do strmých skalných masívov ostré kaňony, ktoré zvyrazňujú drsnosť krajiny juhu. V ich prítomnosti azda lepšie pochopíme Eliášov príbeh (1Kr 18(20)). Eliáš má zvestovať kráľovi Achabovi dlhé sucho a keďže sa stane kráľovi nepohodlným, pretože mu vyčíta spoluzítie s pohankou Jezabel, Boh ho posla, aby sa potom ukryl vo vádí Kerít. Chce po ňom úplnú dôveru, keď ho posla k vádí bez vody do púšte. Až v téme sucha užasne nad Eliášovou veľkosťou.

Mŕtve more. Naozaj v ňom nenájdete žiadne živočíšstvo, ani riasy, či planktón. Keď vstupujete do oceľovo-priezračnej vody, akoby ste dostali chemickú masáž, nehovoriac o štipaní v otvorených rankách. Plávať sa normálne nedá, pretože v polohe na bruchu nie je možné ponoriť nohy bez ponorenia hlavy, čo je nebezpečné pre oči a napitie vody. Je možné kráčať v stoj, pričom asi štvrtina z tela ostane nad hladinou. Teda ak chcete skončiť svoj život v Mŕtvom mori, radšej vypite niekoľko šálok jeho vody, s čím sa vaše telo nevyrovná, ako by ste sa mali hodiť do mora, v ktorom sa neupite.

Pri mori sa nachádza niekoľko zaujímavých stavenísk z obdobia prelomu letopočtov: Masada (geniálna pevnosť Herodesa a Qumrán) sídlo essénov, ktorí uložili biblické texty do jaskýň pred Rimanmi, a tak sa zachovali najstaršie zlomky originálov Písma. O tom azda niekedy inokedy.

Jeruzalem

Názov hlavného mesta značí Jeru-salam – mesto pokoja. Najbežnejším pozdravom Židov je Shalom (pokoj, pokoj vám) a Moslimov Salam alejkum, čo značí to isté. Paradoxne Jeruzalem je mestom mnohých nepokojov etnických i náboženských, veď na bývalej chrámovej plošine dnes stoja dve mešity, lebo Moslimovia veria, že odtiaľto vstúpil Mohamed do neba (v Mekke má hrob) a ortodoxní Židia dúfajú, že na tomto mieste postavია tretí chrám a príde Mesiáš. Pri zvyšku Západného múra, ktorý zostal po spustošení mesta Rimanmi r. 71 z pôvodného chrámoviska, rozšíreného Herodesom Veľkým do rozlohy 480 x 295 m, sa Židia modlia za obnovu národa a chrámu; teda nenariekajú pri Múre nárekov, ale sa modlia. Medzi kamene vkladajú na papierikoch prosby k Bohu. Modlia sa neuveriteľne koncentrovane: môžete byť v ich tesnej blízkosti a oni si vás nevšimnú.

Veria, že Mesiáš príde od Olivovej hory, prejde popri cintoríne – aby hneď vzkriesil verných mŕtvych a do mesta vojde Zlatou bránou. By the way, Ježiš tak aj prišiel. Keď sa však v 7. storočí chopili moci Mohamedáni, pre istotu zamurovali bránu a vystavili nový cintorín pred ňou. Žid sa totiž poškrvni ak sa dotkne obieleného hrobu. Poistili sa teda, aby neprišiel. Podobných kocúrkovostí je hlavne vo vzťahoch Židov a Palestíncov neúrekom, od predbiehania sa vo výške veží a minaretov až po vojakmi strážené hranice Palestínskych zón, kde sa musia legitímovať pri prekročení hranice (a kto nemá doklady, ten prejde po bočnej cestičke).

Izrael má originálnu architektúru. Laik často nie je schopný rozlíšiť vek budov, pretože sú všetky buď stavané, alebo obložené žltobielym vápencom. Mesto pri západe slnka vyzerá ako zlaté. V Palestínskej oblasti je chudobnejšie obyvateľstvo, ich strechy sú nedokončené. Ak totiž mladá rodina nemá byt, postavia ďalšie poschodie (tým chudobnejším stačí dostávať si jednu - dve izby) nad rodičovský dom. Jeruzalem je pôsobivý svojimi zachovalými hradbami. V centre je mnoho krásnych kostolov, tie staršie spravujú pravoslávni, novšie zväčša františkáni. Sú pôsobivé skĺbením starej architektúry s novou, pritom sú použité materiály kameň a mozaika.

Z 8,5 mil. obyvateľov štátu tu žije asi 150 tisíc kresťanov (v Palestíne asi len 1%) a i tí sú rozdelení na rôzne vieroyznania. Azda najsmutnejším výkričníkom tejto reality je Večeradlo. Pôvodná budova samozrejme neexistuje, lebo Rimania vypálili a zrovnali mesto so zemou. Kresťania však poznali miesto, kde Pán slávil poslednú večeru a uctievali toto miesto. Dnešná miestnosť na 1. poschodí je postavená križiakmi v gotickom slohu. V 6. storočí tu však stál kostol, v ktorom si kresťania pripomínali i Dávidov hrob. Ten tu však určite nebol, o.i. aj preto, že tu žili Židia a žiaden z nich by nezniesval hrob tým, že by nad ním postavil dom. Nebola tu ani pohrebňá zóna. V 7. storočí dobyli Jeruzalem Peržania, zbúrali kostol, a keď sa chopili moci Arabi, postavili tu minaret kráľovi Dávidovi. V roku 1946, keď vznikol Izraelský štát, dom skonfiškovali Židia, v prízemí je "Dávidov hrob" a na 1. poschodí Večeradlo. Náš sprievodca, J. Majerník k tomu povedal zaujímavú poznámku: Ak by aj náhodou Židia ponúkli kresťanom Večeradlo, ktorej cirkvi? My kresťania by sme azda ne boli schopní sa dohodnúť. Ani omša sa tam dnes nesmie slúžiť. Ak by katolíci i pravoslávni mali oltár (bol by len jeden) vo Večeradle, slávil by na tom mieste spolu Eucharistiu, čo značí jednotu cirkvi, ktorá nejestvuje.

Izrael je krásna krajina, zmietaná nepokojmi, s mnohými politickými problémami, s bohatou históriou, národ skúšaný ostrím noža. Dlhé roky bol pohrdaný práve kresťanmi, lebo "oni popravili Ježiša". Hoci Židia nie sú ideálni, myslím, že niečo im dlhujeme, je to čudné, keď až po toľkých rokoch znovu začíname spolu komunikovať. Nezabúdajme, že Izrael je našim starším bratom, od ktorého sa máme čo učiť, ktorému máme čo povedať. Máme spoločného Otca.

-barb-

Model Jeruzalemského chrámu z čias Herodesa Veľkého

Zabudnime na CD, nech žije DVD!

V tomto čísle sme sa rozhodli odštartovať novú rubriku, v ktorej by sme chceli uverejňovať novinky a zaujímavosti zo sveta vedy a techniky. Niečo, čo by zaujalo chlapeckú časť nášho „čitateľstva“ a otvorilo im „nové dimenzie“ aj týmto smerom. Uvažovali sme samozrejme aj o niečom pre dievčatá, ale skončili sme pri tom, že to nemá zatiaľ kto pre nás pripravovať. Ale možno...

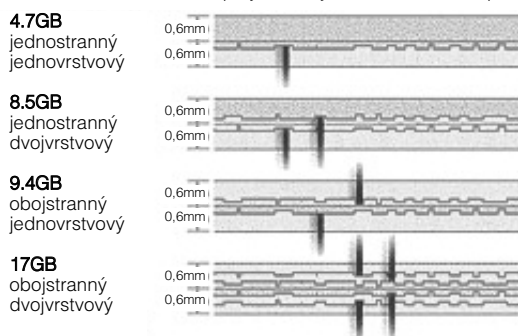
Jedným z najvýznamnejších míľnikov audio-techniky v osemdesiatych rokoch nášho storočia bolo zrodenie zvukového systému CD. Stáli za tým spoločnosti Philips a Sony v roku 1979. Tento systém ako prvý priniesol niekoľko dôležitých prvkov: digitalizáciu a optický záznam. Vďaka nim si CD systém získal širokú popularitu. Za zmienku stoja výhody a prednosti záznamu optického pred magnetickým: mnohonásobne vyššia hustota záznamu, čo znamená aj väčšiu kapacitu nosiča; výrazne lepší odstup signálu od šumu, bezkontaktné snímanie, ktoré nosič nijako neopotrebuje, vyššia mechanická odolnosť nosičov a okamžitý prístup k ľubovoľnej časti záznamu. CD disky čoskoro vytlačili z trhu vinylové LP platne a takmer aj MC kazety (s magnetickým záznamom) a čoskoro prenikli do ďalších oblastí. Vznikli disky pre zápis dát CD-ROM, pre informačné a výukové programy CD-I, pre ukladanie fotografií Photo CD a CVD. CVD disky poskytovali najviac šesťminútový analógový obrazový záznam, čo samozrejme nenašlo praktické využitie. Úplná digitalizácia farebného kinetického obrazu by však vyžadovala dátový tok asi 27 MB/s (klasické CD s kapacitou 650 MB by po-

jalo asi 24-sekundový záber). Našli sa však riešenia a nové technológie na kompresiu dát, založené na ich redukcii jednak v rámci každého snímku, jednak v nadväzujúcich záberoch. Tento postup vychádza zo skutočnosti, že v každom zábere a to aj vo veľmi dynamickom, sa obsah nasledujúcich snímkov mení len čiastočne, takže stačí priebežne meniť pohybujúce sa objekty a kompletný obsah aktualizovať až po niekoľkých snímkach. Tak možno významne zúžiť tok aj objem zaznamenaných dát. Tieto poznatky zúročil strieborný disk VIDEO-CD. Cesta k jednotnej svetovej norme digitálneho záznamu a zvukového média nebola priamočiara. V roku 1995 skupina siedmich firiem, združených okolo Toshiba, prichádza so SDDVD (Super Density Video Disc) a firmy Philips a Sony s MMCD (MultiMedia Compact Disc). V septembri 1995 sa týchto 9 firiem dohodlo a zjednotilo špecifikáciu nového média. Vzniklo DVD Forum, ktoré stanovuje smer rozvoja DVD (firmy Hitachi, JVC, Matsushita, Mitsubishi, Philips, Pioneer, Sony, Thomson, Time Warner a Toshiba).

Ako vlastne DVD funguje a čo ponúka?

DVD (Digital Versatile Disc) je všestranne použiteľné optické médium pre audio, audio/video s priestorovým zvukom a pre informatiku. Disk v priemere 120 mm môže poskytnúť informačnú kapacitu 4.7, 8.5, 9.4 a 17 GB. Jej veľkosť závisí od toho, či je záznam na jednej strane disku v jednej či v dvoch vrstvách, alebo na oboch stranách (tiež v dvoch vrstvách). Pri čítaní digitálneho záznamu sa skrátila vlnová dĺžka lasera (zo 780 nm ako používa klasické CD na 635 alebo 650 nm). Umožňuje to užšie zaostrenie laserového lúča, použitie o polovicu kratších priehlbínok v záznamovej stope a rozstupov jednotlivých stôp od seba. DVD prehrávač číta aj CD, opačne to však neplatí. Pri dvojvrstvových záznamoch pokrýva spodnú záznamovú vrstvu polopriepustná vrstva. Laser vďaka vyrovnávacej pamäti zaostrí po prečítaní spodnej vrstvy na polopriepustnú a pokračuje v čítaní. Veľkú kapacitu média umožňuje systém MPEG-2 (Motion Picture Experts Group), ktorý DVD používa. Bez neho by na jeden film bolo potrebných asi 36 DVD diskov. Dva za sebou idúce snímky (po-

Veľkosť DVD disku pri jednotlivých možnostiach zápisu

líčka filmu) sa príliš neodlišujú a v zázname sa aktualizujú len zmeny oproti predchádzajúcemu záberu. Tým sú nosiče schopné uchovávať dvoj až osemhodinový (!) záznam. Pritom ešte ostáva priestor pre 8 kanálov HiFi zvuku, alternatívne zvukové stopy pre cudzojazyčné dabingy (8) a titulky v 32 jazykoch. Okrem obrazu a zvuku môže DVD disk niesť rôzne grafické informácie, napr. menu, informácie o hercoch a filmových tvorcoch, zaujímavé ukážky z príprav či natáčania, sekvencie, ktoré sa do finálneho zostrihu filmu nedostali. Je tu ďalej priestor na rozličné funkčné pokyny, napríklad delenie programu na kapitoly, rôzne reťazenie scén, viacstupňový detekčný zámok a pod. Ďalšou vymoženosťou DVD je viac uhlov pohľadu, záznam ich môže obsahovať až deväť (tzv. multiple angle). Divák má možnosť stať sa režisérom svojho kina a vybrať si uhol pohľadu, ktorý ho najviac zaujíma (najmä v športových záznamoch a koncertoch). Pokiaľ obsa-

Takto vyzerá laserová hlava DVD prehrávača s dvoma šošovkami

huje film scény nevhodné pre deti (alebo pre niektoré kultúry), dajú sa z filmu jednoducho vyhodiť. Vyrovnávacia pamäť zabezpečí nepostrehnuteľné preskočenie nevhodných scén. Takto možno vytvoriť rôzne verzie jedného filmu.

Krátko pred zavedením systému DVD si veľké filmové spoločnosti vymohli rozdelenie sveta na šesť regiónov s tým, že pre každý z nich budú vyrábané inak kódované prístroje a disky. Príčinou je, že niektoré filmové tituly sa napríklad do európskych kín dostávajú v čase, keď v USA sa už začínajú distribuovať na videu. Týmto spôsobom sa zabraňuje pirátskemu dovozu, distribúcii, kopírovaniu diskov a tým aj poklesu príjmov z predaja vstupeniek v kinách. Zatiaľ čo pri prístrojoch sa rátať, že budú určené vždy len pre konkrétny región, pri diskoch záleží len na producentovi, či ho prispôsobí pre jeden, alebo pre viac regiónov. Príslušná informácia je zakódovaná v záhlaví disku a je uvedená na obale. Európa spolu s Japonskom, Egyptom, Juhoafrickou

DVD prehrávač od firmy Toshiba

republikou a Stredným východom patrí do druhého regiónu.

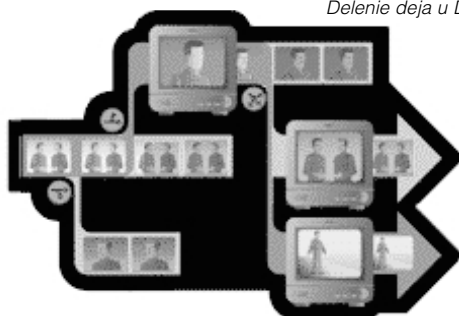
Čo sa týka ponuky DVD prehrávačov a diskov na našom trhu, dá sa povedať, že oproti našim bratom Čechom sme pozadu (ale až také zlé to zasa nie je). Ceny prístrojov sa pohybujú približne od 28 000 Sk (Thomson, Pioneer, Philips) do 40 000 Sk a viac (Sony, Denon, Yamaha, Panasonic...). Ponuka DVD diskov sa stále rozširuje. Zatiaľ ich naši distribútori ponúkajú cez stovku. Spomeniem aspoň prvý český a zároveň európsky DVD disk Kolja, ďalej Báječná léta pod psa, Výchova dívek v Čechách, Philadelphia, Apollo 13, Batman, Nebezpečný klient, Smrtiaca epidémia, Prelet nad kukučím hniezdom; z koncertov Eric Clapton unplugged, Oasis, Joe Cocker, Michael Jackson, Rolling Stones, Luciano Pavarotti, Lucie, Pražský Výběr ad. Ceny DVD diskov sa pohybujú od 800 do 1200 Sk. Žiaľ, so Slovenskom sa v zahraničí asi veľmi neráta, pretože ani jeden producent neponúka slovenské titulky (filmy distribuované u nás majú české titulky).

Fenomén DVD sa začína naplno prejavovať. Stále v sebe skrýva mnoho za a proti. Nepochybne prináša oveľa vyššiu kvalitu obrazu a zvuku ako čokoľvek pred ním, ale naplno ho dokáže využiť a vychutnať len majiteľ s kvalitným domácim kinom. Výrobcovia sa k nemu postavili pozitívne, teraz je jeho ďalší osud v rukách producentov programov a, samozrejme, spotrebiteľov. Tí rozhodnú, či rovnako ako predchádzajúce pokusy s videodiskami ostane len na periférii záujmu, alebo zvedie rovnocenný súboj s už "udomácnenou" videokazetou VHS.

DoViDenia

Peter Motyčka

Delenie deja u DVD

Všetko, čo robím, ma úžasne baví

Viete, čo má spoločné festival Lumen, zbor KO.N.GO. z Trnavy-Kopánky, združenie Continental Singers a cena rektora Univerzity Komenského v Bratislave? Pomôcka: fotografia na obálke tohto čísla. Práve toto atraktívne dievča si v jeden marcový večer sadlo za redakčný stôl v libresse UPC, aby odpovedalo na zvedavé otázky našich redaktorov.

Študentka...

Volám sa Petra Remenárová, som z Trnavy, mám 23 rokov. Študujem na Filozofickej fakulte UK muzikológiu a tento rok končím. V podstate sa stále pohybujem medzi mladými ľuďmi, priateľmi a spájajú nás rôzne aktivity. Zdá sa, že je to taká moja životná náplň.

Získala si cenu rektora univerzity za minulý rok. Ako môže študent získať také vysoké ocenenie?

Ja som ju dostala za kultúrno-spoločenskú činnosť. Je to výsledok dlhodobej práce, ktorú si všimli či už pedagógovia, alebo skôr spolužiaci, a asi to niekto na mňa vyzradil. Zdalo sa, že ani na katedre o mojej činnosti až tak veľa nevedeli a boli mi lo prekvapení.

Čo je to za "kultúrno-spoločenskú" činnosť?

Príprava festivalu Lumen, v súčasnosti už neaktuálne vedenie zboru KO.N.GO. a dvojročná publikačná činnosť pre firmu Rosa Slovakia. Tá spočívala v písaní o gospelovej hudbe - recenzie, história, ... No a potom to boli hudobné projekty realizované gospelovými telesami ako Slovenský Continentals a skupina Jany Daňovej.

A čo štúdium?

Myslím, že som si na fakulte našla svoje miesto. Venujem sa oblasti, ktorú predtým nikto nespracovával v takom veľkom rozsahu. Ide o gospelovú hudbu, najmä zahraničnú produkciu. Zdá sa, že to rešpektujú pedagógovia, rešpektujú to spolužiaci, takže som spokojná. Čo sa týka študijných výsledkov, neviem, či som až taká výnimočná študentka. No sem-tam sa nejaká dvojka objaví, ale snažím sa.

Nájdeš s gospelovou hudbou uplatnenie po skončení školy?

Nie. Je jasné, že v súčasnosti sa v tejto oblasti človek neuplatní ako profesionál. Som však presvedčená, že to chcem robiť ďalej i popri zamestnaní. Radšej budem robiť niečo zadarmo a budem mať k tomu normálny vzťah, ako keby som mala robiť niečo za peniaze, a to podstatné by sa z mojej činnosti vytratilo.

Gospel music...

Ako si sa ku gospelovej hudbe dostala?

Už od malička som sa stretala s hudbou v kostole. Keď som mala cca 15 rokov som sa začala venovať dirigovaniu zboru KO. N. GO. Nešlo hneď o gospelové produkcie. Ako sme sa vyvíjali, dozrieval aj náš hudobný štýl a prejav. Zlom nastal asi pred 5 rokmi. Môj priateľ sa stal majiteľom firmy Rosa Slovakia, ktorá sa zaoberala najmä distribúciou gospelovej hudby na Slovensku. Vydavateľstvo vnímalo potrebu informovať kresťanskú verejnosť aj o tejto problematike. Ja som si tak našla novú tému diplomovej práce (aby som unikla pred tými, ktoré sa mi nepáčili), a tak som sa do toho pustila. Dnes beriem gospel music ako úplne prirodzenú súčasť môjho života.

Ako vidíš z pohľadu odborníka gospel na Slovensku?

Gospelová hudba na Slovensku rastie, ale má ešte stále čo doháňať. Na jednej strane treba oceniť mladých ľudí, že ešte nie sú ovplyvnení skazeným a konzumným západom a vedia si vážiť dôležité duchovné hodnoty. Problém je v tom, že sú ešte dosť konzervatívni či neslobodní, že nedokážu prejsť určitú hranicu, keď nasmerujú svoj pohľad aj trochu do šírky, nie iba rovno. Ide o to, že si často vystačia s priemerom a neuvedomujú si, že aj hudba, ktorú produkujú je ich vizitkou. A tak i kresťanstvo, ktoré reprezentujú pred sekulárnym svetom, získava priemerné ohodnotenie. Dôležité je, aby ľudia tak ako berú vážne svoju vieru v Boha, brali vážne aj prostriedky, či spôsoby, ktorými ju vyjadrujú a hlásajú. U nás ľudom stačí, aspoň mám taký pocit, keď si "len tak spolu hrajú". Bolo by však dobré k hodnotám, čo máme, pridať aj trochu snahy a popracovať na talentoch, ktoré sme dostali. V tomto musí hudba na Slovensku rásť. A zo zahraničia môžeme čerpať hudobné vzory. To všetko je vec času a dozrievania.

Myslela si to tak, že si u nás ľudia ešte stále myslia, že keď sa spieva o Bohu, tak treba stáť, alebo klačať, resp. modliť sa, a tanec je pomaly rúhanie?

To všetko hovorí o slobode človeka a o vnútornom vzťahu s Bohom. Ľudia nechápu, ako je možné, aby na Západe existovala trashmetalová alebo punkrocková gospelová hudba. Tam je to však jediné možné riešenie, ako zachrániť úpadok mládeže, ktorá počúva práve tieto žánre, čo väčšinou ohrozujú život človeka. Práve texty sú veľmi dôležitou súčasťou gospel music. Tie sú oveľa dôležitejšie ako samotná hudba. V nich sa ľudia môžu

nájsť. A keď človeku, ktorý sa zmieta v problémoch od hlavy až po päty, ponúknete normálny text s tým istým štýlom a tým istým žánrom, čo má rád, tak nie je problém, aby ho prijal. Keďže na Slovensku situácia ešte nie je taká katastrofálna, veriaci sa na túto problematiku porezajú kriticky a odmietavo. Treba si však uvedomiť, že aj tu bude o chvíľu také niečo veľmi aktuálne. Pre mestské štvrte ako Bratislava-Petržalka bude čoskoro gospel music jednou z najvhodnejších foriem evanjelizácie, ak berieme do úvahy, že najväčším záujmom mladých ľudí dnes je hudba. Čo sa týka sedenia či klačania to je podľa mňa vec osobnej slobody človeka a komunikácie s Bohom.

Masmédiá a gospelová hudba?

Spolupráca s masmédiami v súčasnosti je ťažká. O hudbu kresťanov neprejavujú záujem. Nepoznajú ju a ak o nej vedia, zaregistrovali len neprofesionálne hudobné "pokusy", ku ktorým sa často nekriticky postavili i sami interpreti. Predsudky médií sa v takomto prípade nedajú spochybniť. Aj preto je veľký problém dostať gospelovú hudbu do rádii. Darí sa nám to len v období organizovania festivalu Lumen, keď privedieme do médií zahraničných hostí so živou ukážkou. Až vtedy sa títo hudobní "experti" prebudia a dovolia. To je však strašne komplikované. Bežný človek-laik s tým bude mať asi vážny problém. V rádiách beží komercia a čo je iné, to nemá šancu. To je však normálny problém aj na bežnej sekulárnej scéne. Na druhej strane je to tiež len otázka času a toho, ako sami mladí ľudia dokážu tvoriť. Veď pokiaľ my budeme na profesionálnej úrovni, tak nás masmédiá prijímú skôr, ako keď sa budeme tváriť, že my sme takí svätí a nebudeme robiť nič preto, aby boli svätí aj oni. Musíme bojovať takými istými zbraňami ako druhá strana. Až vtedy môžeme dokázať, že gospel music má svoje miesto medzi všetkými ľuďmi.

Slovenská hudba má čo doháňať najmä v oblasti textov. Sú veľmi slabé, "na jedno kopyto". Keď si do radu vypočujete niektoré skupiny, každá druhá spieva to isté a dokonca používa tie isté frázy. Treba študovať, spoznávať iné kapely, hľadať si svoje vzory. Netreba objavovať to, čo už niekto iný objavil. Treba získať nové skúsenosti. Mne toto spoznávanie zahraničnej gospelovej hudby dalo veľmi veľa.

Produkuje gospelová hudba aj žánre ako techno, hardrock, metal?

S a m o z r e j m e .
Gospel music je hudobný druh, ktorý v sebe spája

množstvo hudobných štýlov a žánrov. Zo štýlov rocku spomeniem napr. metal (trash, speed, death...), hardrock, artrock, ďalej tu nechýba pop, techno, rap, dancefloor. Jazz a blues sa viažu na gospel už od obdobia jeho vzniku, veľmi obľúbeným štýlom je praise and worship, ďalej country, folk a i.

Myslíš si, že na Slovensku je o zahraničný gospel záujem? Ved' pobočka českého distribútora Rosy má už tretieho majiteľa?

O gospelovú hudbu majú ľudia záujem, ale nemajú na ňu peniaze. To je problém. V čase, keď som ešte spolupracovala s Rosou, bola som svedkom rôznych situácií napr. u bratov evanjelikov. Oni aj keď nemali "na chlieb", gospelové CD si vždy kúpili. Tam sme videli väčšie nadšenie, hĺbku, oni to brali ako také svoje vnútorné bohatstvo. A závisí aj od oblastí. Je nám jasné, že v mestách na Slovensku o zahraničnej gospelovej hudbe ľudia vedia. Treba však hľadať nové cesty, ako osloviť ľudí aj na "vidieku". No myslím si, že to potrvá to ešte niekoľko rokov.

Máš prehľad v gospelovej hudbe. Aké sú tvoje srdcovky doma aj v zahraničí?

Moje srdcovky? Mám ich strašne veľa. Moja najväčšia srdcovka je Iona. Je to taký írsky rock s keltskými prvkami. Potom veľmi rada počúvam Pam Thum. Vždy sa mi všetci smejú, prečo to počúvam, lebo nie je to nič extra, ale mne sa páčia jej texty. Ron Kenoly - z toho sme veľa čerpali aj pre KO.N.GO. Potom z tých tvrdších si rada vypočujem Audio Adrenaline, Newsboys, Jars of Clay, či DC talk. Z českých kapiel ma zaujal Ram Adonai, ale musím sa priznať, že slovenské skupiny veľmi nepočúvam, lebo ma až tak veľmi neoslovujú.

KO.N.GO. ...

Aká bola cesta od Kopánčarov ku KO.N.GO.?

V prvom zbore, ktorý založil Janko Kravárik, som spievala, keď som mala 4 roky. Nevolali sme sa nijako. To sme sa len tak potajomky stretávali, potom sa to rozpadlo, potom sa to zase založilo, ale v podstate vážnu formu to začínalo mať, keď som mala 14 rokov. V tomto období už zbor viedol pán Kolarovič z trnavského gymnázia. Kvôli zdravotným dôvodom to však musel nechať. Vtedy prišiel na Kopánku Emil Šafár, veľká saleziánska duša. Ten sa nikoho na nič nepýtal, jednoducho mi povedal: "Budeš to dirigovať ty." Ja som sa zľakla, ale nemohla som povedať nie. Tak nejak mi to prischlo. Vtedy som mala 14 a pol roka.

Aj tento zbor prešiel určitým vývojom. Najmä hľadaním svojho štýlu. Najskôr to boli Kopánčari. Asi štyri alebo päť rokov sme hrávali klasické omšové "veci", občas nejaké úpravy. Potom sme sa začali viac sústreďovať na rockovejšie úpravy niektorých sekulárnych skupín ako Queen, pričom sme písali vlastné texty, pokúsili sme sa aj o vlastnú tvorbu. No a potom sme zistili, že sa musíme volať inak, lebo nás strašne hnevalo, že nás volali, akoby sme boli z kopánic. Dokonca si z nás strieľali. Tak sme si vymysleli nový názov, ktorý je skratkou vety Kopánka needs God (Kopánka potrebuje Boha). Ona ho naozaj potrebovala, lebo tam, kde je veľa ľudí, je aj veľa problémov. No a potom sme začali robiť ozajstnú gospelovú hudbu.

Čo dal váš zbor Kopánke? Cítiť dnes na Kopánke toho, ktorého najviac potrebuje, teda Boha?

Ja si myslím, že určite. Ved' zbor začínal v počte 20 – 30 ľudí. A dá sa povedať, že pritiahol aj ostatných. Objavilo sa viac detí a mladých v oratóriu. Pritiahol i starších ľudí na aktivity mimo sv. omši. Bola to určitá forma evanjelizácie. Svedectvo nášho spoločenstva, života v spoločenstve. A ľudia prichádzali a prežívali určitým spôsobom to, čo sme prežívali aj my.

Myslíš, že je zabezpečená kontinuita?

Je fakt, že KO.N.GO. nemohlo byť v oratóriu več-

ne. A myslím si, že keď človek určité percento svojej práce odrobí tam, kde ho má odrobiť a potom pokračuje iným smerom, tak je to správne. Často si to ani neuvedomujeme, ale dávame príklad tým mladším a oni sa tak snažia motivovať. Takto je zabezpečená kontinuita. Veď už dnes sa tam objavujú mladší "výtržníci" a "výtržníčky" schopní spievať, či dirigovať zbor.

Čo ti dala Kopánka, zbor, spoločenstvo ako človeku?

Je toho veľmi veľa, čo mi Kopánka dala. Mnohému by som sa zrejme nikde inde nenaučila. Spoznala som spoločenstvo, nášho Pána v ňom, naučila som sa s ľuďmi komunikovať a zistila som, akú cenu majú pravdivé ľudské vzťahy. Kopánka ma nasmerovala k tomu, čomu sa chcem venovať nielen profesionálne.

Festival LUMEN....

Ako vidíš ďalšie perspektívy festivalu Lumen?

Zatiaľ by sa mal tento festival uskutočniť tak, ako sa patrí, ako sú pravidelní návštevníci zvyknutí. Samozrejme, že je naplánovaný aj na ďalšie roky, ale to všetko závisí od toho, či náš organizačný tím zostane spolu, či budeme zdraví,.... To sa nedá ovplyvniť. Snaha je, aby festival pokračoval, pokiaľ sa dá. Taký Flevo festival (jeden z najväčších európskych gospelových festivalov) v Holandsku trvá už 20 rokov. Náš sen je tiež aspoň toľko, no však uvidíme.

Kedy sa dočkáme Lumenu na futbalovom štadióne pre tridsaťtisíc ľudí?

Už sa o ňom rozprávalo, ale to je "pieseň budúcnosti". Myslím, že Lumen raz bude mať na to, aby vypredal futbalový štadión (ha, ha). Na Slovensku, zatiaľ neexistuje ani v sekulárnej oblasti taký veľký hudobný projekt. Nechceme byť naivní megalomani, pretože podobné projekty obvykle veľmi rýchlo "spľasli".

Česi si dokážu skôr ako my zorganizovať koncerty špičkových západných gospelových skupín? Hrali tam už White Cross, Guardian, chystá sa DC talk...

Čo sa tohto týka, Česi sú na tom celkovo inak. Úroveň svojich festivalov Lumen neprevyšujú. Na Slovensku sme na tom oveľa lepšie (chodte napr. na Vox Clamantis do Prahy), a to nie je subjektívny názor, toto vám potvrdia aj v Rose, hoci je pravda, že Rosa v ČR funguje stabilnejšie. Otázka pozývania zahraničných skupín je oveľa zložitejšia. Nie je problém skupinu pozvať, je problém skupinu zaplatiť. Whitecross a Guardian nie sú o nič väčšie hviezdy ako Raze alebo David Fitzgerald. Jediné, čo mali v ČR skutočne lepšie, bol John Schlitt zo skupiny Petra, ale za cenu veľkej finančnej straty, čo nás len utvrdzuje v našom triezvom úsudku vo výbere zahr. hostí. S DC Talk to bude len kačica, pretože: 1. Po-

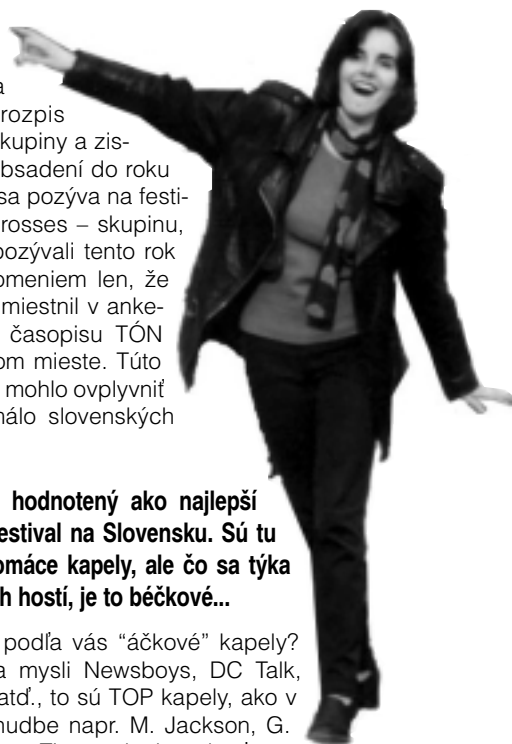
zrite si na internete rozpis turné tejto skupiny a zistíte, že sú obsadení do roku 2000, 2. Rosa pozýva na festival Three Crosses – skupinu, ktorú sme pozývali tento rok aj my. Pripomeniem len, že Lumen sa umiestnil v anketе českého časopisu TÓN už na druhom mieste. Túto anketu však mohlo ovplyvniť len veľmi málo slovenských čitateľov.

Lumen je hodnotený ako najlepší gospelový festival na Slovensku. Sú tu výberové domáce kapely, ale čo sa týka zahraničných hostí, je to béčkové...

Čo sú to podľa vás "áčkové" kapely? Ak máte na mysli Newsboys, DC Talk, Amy Grant atď., to sú TOP kapely, ako v sekulárnej hudbe napr. M. Jackson, G. Michael, Sting. Tie tu tak skoro hrať nebudú, pokiaľ si my nevychováme mladých ľudí, ktorí ich budú schopní počúvať a zaplatiť si vstupenku ako na zahraničnú kapelu (minimálne 600 Sk). Festival, ktorý robíme, robíme dobrovoľne. I keď nás to stojí mnoho času a energie, chceme, aby ovocie, ktoré prináša, "chutilo" každému, kto na festival príde z rozličnej diaľky. Anketa, ktorú mladí ľudia na festivale odovzdávajú, určuje, aký štýl zahraničného hosťa preferujeme. TOP kapely by však pre naše publikum neboli momentálne správna voľba, zvýšili by sa celkové náklady na festival, účastníci by platili vysoké vstupné a celkový efekt by nebol vôbec väčší, pretože si dovoľím tvrdiť, že maximálne 5% z mladých kresťanov tieto TOP skupiny pozná. Aj úspešnosť minuloročných skupín Raze a E. T. W. je známkou celkovej hudobnej orientácie slovenskej mládeže. Mimochodom, Raze a E. T. W. existujú pod hlavičkou vydavateľstva ForeFront, čo je gospelová divízia gigantu EMI, ktorá vydáva komerčne najúspešnejšie hudobné skupiny. Na Lumen tento rok pricestuje anglická skupina Split Level a dve holandské formácie – Colorplay! a The Gospel Project. Takže budú traja zahraniční hostia, o ktorých sme presvedčení, že pre diváka budú príjemným prekvapením.

Nebude problém v peniazoch? CD špičkových kapiel sú drahé, ich vystúpenia u nás by sa prejavili na vysokej cene vstupenky?

Práve preto vás pozývame na Lumen. Cena vstupenky na festival je v porovnaní s inými sekulárnymi akciami až príliš lacná. Ak sa vyberiete do kina, zaplatíte viac ako 60 Sk za necelé dve hodiny, ak idete na koncert slovenských populárnych skupín, zaplatíte približne 150 Sk, o zahraničných skupinách ani

nehovorím. Na našom festivale vám ponúkame koncert Petra Dvorského, troch zahr. skupín, exhibíciu írskych tancov, prekvapenie, a najlepšie slovenské gospelové skupiny, ďalej možnosť slušne sa najesť, oddýchnuť si, pricestovať a odcestovať za polovičnú cenu mimoriadnym vlakom atď. Cena týchto služieb a mnohých ďalších vymožeností je iba 80 Sk na deň a 150 Sk na dva dni. To nepotrebuje komentár.

Continental Singers....

Čo prispelo k tomu, že vznikli slovenskí Continental Singers?

Continental Singers (CS) je celosvetová evanjelizácia misia. Jej korene sa viažu na USA a spájajú sa s menom Cam Floria. Prvé vokálno-tanečné teleso vzniklo v Amerike v 60. rokoch. V sedemdesiatych rokoch sa misia presunula i do Európy. Jej centrom je Holandsko a riadi ju pán Leen la Rivière. Táto forma evanjelizácie si získala mnoho priaznivcov a objavili sa snahy vytvoriť národné skupiny CS. Okrem skupín v Maďarsku, Taliansku, Nemecku, Rumunsku existuje už tri roky i slovenskí CS. Riaditeľkou tejto misie pre Slovensko a Čechy je Ivetta Viskupová. Ja som sa k tomu dostala v podstate náhodou. Ivetta dirigovala kedysi Kontakt, s ktorým vystupovala na Lumene. Vtedy si všimla niekoľko ľudí od nás z Trnavy, a keďže vedela, že o niečo podobné máme záujem, ponúkla nám spoluprácu. Ľudia sa v CS stretávajú, je to dobrovoľná aktivita, kde je veselo i keď sa k povinnostiam pristupuje zodpovedne. My sa tam zabavíme. Takže je to fajn.

A trochu osobného na záver...

Tvoj rebríček životných hodnôt?

Najsympatickejšou hodnotou pre mňa je porozumenie a pokoj. Či už je to pokoj vo vzťahu s Bohom, alebo pokoj vo vzťahu s ľuďmi. O to sa snažím.

Čo pre teba znamená rodina?

Rodina je pre mňa dôležitým prvkom v živote. Je to jedna sila, ktorá ťa istým spôsobom drží pri živote. Je to spoločenstvo ľudí, ktoré ťa formuje, ktoré ti určitým spôsobom dáva silu do rôznych postojov a aktivít. Veľmi dobre jej odraz vidieť v spoločenstve medzi mladými ľuďmi. Tam človek viac koná, ako narušuje. Tam vidíš, čo to s ľuďmi robí, keď nemajú doma svoje zázemie, nie je tam pochopenie, ale nie je tam ani dostatočné vedenie, keď tam človek nedokáže nájsť sám seba. Takže je to pre mňa veľmi dôležitá súčasť života.

Ako si predstavuješ svoju budúcnosť?

Svoju budúcnosť si predstavujem trochu jednoducho. Predpokladám, že sa asi normálne zamestnám a vo voľnom čase sa budem snažiť pokračovať v tom, čo robím. Aj keď si uvedomujem, že prídu samozrejme iné povinnosti a budem musieť niektoré veci vypustiť a v iných poľaviť. Taký je však život.

Text: Roman Tarina
Foto: Martina Fabianová

Muzikál

Dan Goggín

Mníšky

Istropolis Bratislava

Život za kláštorými múrmi vyvoláva u väčšiny ľudí predstavu nudy a smútku. Pritom Ježišovo evanjelium je o radosti a o živote v plnosti. O tom, že tieto protiklady sa dajú skĺbiť, nám hovorí americký muzikál Mníšky. Autor Dan Goggín chodil do kláštornej školy rehole sestričiek z Hobokenu. V škole vraj bývalo veľmi veselo. Práve potreba podeliť sa so skúsenosťami s kláštorým humorom priviedla autora k napísaniu tohto dielka. Je to skutočne komorný muzikál (hodil by sa ešte názov kabaret alebo jednoducho show) s veľmi dobrosrdečným humorom. Autor prekladu a textov piesní Ľubomír Feldek hovorí, že humor Mníšok je bláznivý a láskavý zároveň. Skutočne je celé predstavenie postavené kontrastne: bláznivé predvádzanie umeleckých kreácií sester a na druhej strane hĺbkavých vlastných výpovedí, pri ktorých sa sestry prenášajú do vlastnej minulosti a odкрývajú korene svojho po-
volania.

Dejová línia muzikálu je dosť zvláštna. Nedopatrením sa na kláštorný stôl dostane paprikáš z jedovatých húb a všetky sestry sa otrávia. Vlastne, takmer

všetky. Päť z nich túto "poslednú večeru" nestihlo (boli hrať v susednom klástore karty). Matka predstavená sa snaží získať peniaze na pohreby rôznymi spôsobmi. Vydanie propagačných pohľadníc z kláštora má síce úspech, ale štyri nebohé sestry musia dočasne ostať odpočívať v kláštornej mrazničke. Sestry sa rozhodnú usporiadať v telocvični dobročinnú show. Samozrejme, v klástore má všetko svoje medze a sestry to konajú s úžasnou láskou. Majú obrovskú radosť z toho, že konečne môžu predstaviť a ukázať svetu, čo všetko je v nich skryté.

Nemalú zásluhu na láskavej atmosfére bratislavského predstavenia Mníšky majú hlavné protagonistky. Sestra Róberta (Zuzana Mauréry) je stále rozšantená, plná humoru. Matka predstavená si s ňou nevie rady. Sestra Huberta (Helga Kovalovská) je vážená mníška, ktorá stále súperí s matkou predstavenou Reginou (Eva Pavlíková, Soňa Valentová, Magda Paveľková). No a sestry Amnézia (Lenka Barilíková) a novicka Lea (Jarmila Hittnerová-Frličková) dopĺňajú kláštorné predstavenie o vynikajúcu kreáciu s bábkou a balet.

Nesporne veľkú zásluhu na tomto dušu i srdce potešujúcom muzikáli majú režisér Karol Spišák, producent a hudobný režisér Rudolf Geri a autor slovenského prekladu Ľubomír Feldek.

P. Motyčka

Hudba

Ján Pavol II.

Abba Páter

Sonny Music, 1999, 49, 15 min.

Doslova senzáciou sa stalo CD, ktoré sa dostalo v apríli aj k nám. "Pápež vydal svoje CD...", "Ján Pavol II. útočí na čelo hitparád..." oznamovali pompezne médiá. Pravda je však trochu iná. Prvýkrát v histórii dal Sv. otec povolenie vydať svoj hlas na CD nosiči. Samozrejme nie preto, aby bodoval v hitparádach, či zbieral rekordy v predajnosti, či zárobku. Cieľ tohto projektu, ktorý bol zverený Rádiu Vatikán, objasňuje jeho riaditeľ P. Borgomeo SJ: "Abba Páter ponúka púť, kde má univerzalita prednosť pred osamelosťou, púť vedenú pápežom, ktorá je otvorená pre všetkých ľudí cez rôzne výrazové prostriedky, jazyky, hlasy a zvuky. Púť, kde má vnútorný svet prednosť pred vonkajšou honosnosťou, kde sa snažíme hľadať, modliť sa a meditovať nad skutočným významom Veľkého jubilea v roku 2000." Tento projekt je jednoducho meditácia. Tvoria ju slová Sv. otca (najčastejšie citáty zo Sv. písma, ale aj úryvky z liturgických textov, či homílií) prednesené pri rôznych príležitostiach v rôznych kútoch sveta, ktoré boli zachytené na záznamoch Rádía Vatikán. Ich výber a zoradenie do 11 celkov previedol Don Giulio Neroni s.s.p. Tieto slová sú prepojené a podfarbené nádhernou hudbou dvoch popredných talianskych skladateľov: Leonarda de Amicis a Stefana Mainettiho. Na nahrávke sa zúčastnili 2 symfonické orchestre a tri spevácke zbory - medzi nimi aj bratislavský zbor Echo, ktorý nahrál starosloviensky Otčenáš a sopranistka Catharina Scharpová. Slová a spevy znejú v štyroch jazykoch: latinskom, talianskom, anglickom a francúzskom (a v jednom prípade spomínaná starosloviensčina). Kto ovláda všetky 4, môže pokojne vložiť CD do prehrávača, zavrieť

oči a ponorí sa takmer do 50 minútovej meditácie. Kto ovláda angličtinu alebo francúzštinu, môže sledovať slová Sv. otca v booklete, kde je každý text okrem originálu uvedený aj v týchto dvoch jazykoch. No a pre tých, ktorí ovládajú len slovenčinu, môžeme odporučiť Sv. písmo, kde sa dajú aspoň citáty zo Sv. písma nájsť podľa číselného označenia v spomenutom booklete. Každopádne je mi ľúto, že slovenský distribútor (Sony Music) neuvažoval v tomto prípade o priložení slovenského prekladu. Vzhľadom na fakt, že ide o projekt, kde má slovo prednosť pred hudbou, by to bolo určite šťastné riešenie. V tejto situácii by mohli pomôcť napr. Katolícke noviny či mesačník Veľké jubileum, ktoré by mohli preklad textov Sv. otca aspoň dodatočne uverejniť ako svoju prílohu. Pod výborné grafické spracovanie bookletu, ako ja pod videoklip, kde spieva pápež po latinský Otčenáš, sa podpísalo štúdio Audiervisivi San Paolo. Spomínaný Paternoster je jediným textom, ktorý Sv. otec na CD spieva. A práve tento videoklip sa stal najväčšou propagačnou atrakciou pre tento projekt. Vysielala ho dokonca aj známa hudobná stanica MTV. Pre nás katolíkov by však CD Abba Páter nemalo byť len zberateľskou kuriozitou, ale zdrojom duchovnej inšpirácie a miestom stretnutia s naším pápežom Jánom Pavlom II.

-drobec-

Acapella

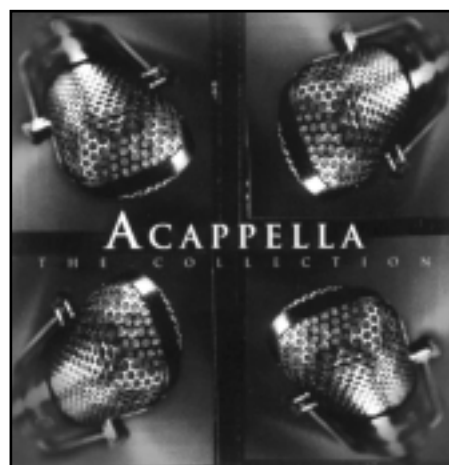
The Collection

The Acapella Company, 1998, 72, 49 min.

Acapella znamená v hudobnej terminológii spev bez sprievodu hudobných nástrojov. A to je vôbec možné? - možno sa niekto začudovane spýta. Veď si len predstavte, že by ste na koncerte vypli hudbu rapovej, dancefloorovej, či rockovej kapely. To by sme sa pobavili... No hlavne by sme zistili, že mnohé "pop stars" spievajú trochu falšne, resp. vôbec nemajú hudobný sluch. No s "našou" (či skôr americkou) Acapellou je to práve naopak. Ich hlasy zvládnu všetko: dojem basy, bicích, či gitary. Ani chvíľu nemáte pocit, že by nástroje chýbali, alebo vokálny aranžmán bol chudobný. A pritom ich repertoár sa pohybuje od spirituálu, cez praise and worship, hymny, klasiku, jazz až po súčasný stredný prúd popu. Tie štyri nádherné hlasy úplne kraľujú...

Začalo sa to v roku 1982, keď si povedal Keith Lancaster, že už dosť bolo cestovania a evanjelizačného vyspevovania. Spev zavesil na klínce a stal sa zakladateľom, manažérom, skladateľom a producentom skupiny Acapella. Pripomína mi trochu Jirku Tichotu zo Spirituál kvintetu. Na rozdiel od SK bola Acapella vždy kvartetom (teda štvoricou) spevákov. Správne čítate ten rod... V Acapelle spievajú len muži. Už vidím ten zhrozený pohľad dirigentiek mnohých našich zborov, kde sú muži (a ich hlasy) absolútne úzkoprofilovým tovarom. Čo ak by sa po vplyvom takejto muziky rozhodlo aj tých "pár statočných" vytvoriť zopár acapella telies aj na Slovensku? Zrejme by povážlivo klesla úroveň našej zborovej gospelovej tvorby, a veriaci dievčatá by museli problém, kde "uložiť" veriaceho chlapca, riešiť asi po novom...

Dosť bolo však katastrofických scenárov, podme sa pozrieť na Zbierku. Je to skutočne

vhodné meno pre túto novinku, ktorá je prvým obzretím sa Acapelly za 16 rokmi svojej tvorby. Čo ju charakterizuje? Vynikajúce vokály, výborné aranžmány a texty, ktorých jadrom je Boh a Radostná zvesť. Napriek tomu, že sa speváci menili, toto všetko zostalo. A za tie roky prinieslo Acapelle 16 nahraných platní (väčšina z nich "poplatinovaná"), niekoľko cien Grammy, stovky koncertov, ale najmä milióny poslucháčov a fanúšikov po celom svete. A tak najnovší album je symbolicky zbierkou 16 (všimli ste si - už tretíkrát šesťnástka) skladieb zo všetkých období a spevákych zostáv Acapelly. Záverečnou skladbou je zmes najpopulárnejších piesní, ktorá býva posledným prídavkom na koncertoch. Tú nahrala súčasná zostava, ktorá je jednoznačnou zárukou kvalitnej kontinuity. A myslím, že tá ešte dlho potrvá. Veď, koľkože rôčok to má spomínaný Spirituál kvintet? 39... Hm,...

Na záver slová toho, ktorý premostuje celú tvorbu Acapelly - Keitha Lancastera: "Ludský hlas je najveľkolepejší nástroj, aký kedy tvoril hudbu. Rôznosť hlasov v jedinečnom, ľahkom aranžmáne poskytuje ľudskému uchu nezvyčajne príjemné hudobné potešenie. Keď ho spojíme s Dobrou zvesťou najväčšieho príbehu všetkých čias, výsledok sa stane zážitkom, ktorý je jednoduchý, ale silný. To je Acapella."

-drobec-

DC Talk

Supernatural

CD, Virgin, 1998, 56, 45 min.

Nie je to dávno čo sme predstavovali predchádzajúce CD kapely DC Talk a už je tu nové. Ako sa na slušných kresťanov (DC je skratka decent christians) patrí, táto trojica hudobníkov vôbec nezháňa. Album bol uvedený na trh síce už v septembri minulého roku, ale kým sa dostal do našich končín, nejaký ten polrok prešiel. Tentoraz ide o štúdiový album, repertoár je trochu "umiernenejší", ale uspávajúce piesne to určite nie sú. Štýlovo by sa táto hudba dala zaradiť asi niekde medzi pop a rock, ale dá sa tu nájsť takisto rock'n roll či hardrock, takže si vyberte, čo sa vám páči. Pesnička Red Letters znie akoby vypadla z pera kapely Extreme, skladbu Dive by som zas priradil k U2. Asi to bude predsa len DC Talk, ktorý je jedinečný svojou pestrosťou. Je to hudba plná energie a života, presne taká, akú majú radi dnešní

mladí ľudia, hlavne tí hľadajúci, ktorí sa ešte nedostali k Bohu. Osobne si myslím, že toto je veľmi pútavý spôsob hlásania zvesti o Bohu, a ten, kto vie trochu po anglicky, mi dá isto za pravdu. Táto hudba má určite nárok volať sa gospelová, a to aj napriek tomu, že tu nájdete vari všetky hudobné štýly. Čo by som tomu dielu vyčítal, je vari priveľmi neprehľadný obal. Keď sa mám priznať, doteraz som vôbec nepochopil čo je na obale tohto CD. V zozname pesničiek sa vôbec neviem orientovať. Nuž čo, niekedy si grafici myslia, akí sú skvelí a pritom tomu nikto nerozumie (alebo že by som mal IQ 20?).

Čím ďalej toto CD počúvam, tým sa mi viac páči a takých albumov je naozaj málo, väčšinou to býva opačne. Škoda len, že tohtoročný koncert v Prahe bol zrušený. Kto vie, kedy sa DC Talk zas ukáže v našej blízkosti. Na účasť na Lumene to tak skoro pri svetovej jednotke medzi gospelovými kapelami nevyzerá.

-jožo-

Kompromis

Kompromis 4

CD, Lux, 1998, 56, 10 min.

Notoricky známa slovenská gospelová kapelka vydala ďalšie svoje dielo s kreatívnym názvom Kompromis 4. Tentoraz si však môžete kúpiť (aspoň zatiaľ) len CD. Vždy s očakávaním otváram ich nové diela a tentoraz ma skutočne potešili. Štvorka má nový nádych, zaujímavé harmónie akordov (napríklad pieseň Opäť na kríž), melódie, ktoré nútia človeka spievať spolu s nimi. Našťastie však spievajú vždy výrazne aspoň 3 hlasy a môžeme sa pripojiť do toho čo sa vám najviac páči. Texty nie sú lacná malina, poslucháč má možnosť sa nad nimi zamyslieť, vychádzajú z hĺbky srdca. Sú blízke mladým, ospevujú lásku, ktorá je darom pre druhých. Nedajte sa však spliesť chaosom v bulletine, poradie pesničiek je na ňom prehádzované.

Nájdete tu aj dve pesničky, ktoré sme už mali možnosť počuť na ich predchádzajúcom CD. Ide o Pieseň pre Michaelu a Pieseň pre Juraja. Každopádne treba oceniť spoluprácu s Milanom Dočekom, klávesistom z Teamu, čo oživilo hlasovo i žánrovo niekoľko skladieb. Toto CD vám má čo ponúknuť. Ak ste niekedy počuli spievať Kompromis, potom chápete čo tým myslím, ak poviem, že Štvorka si treba vychutnať aspoň raz za život.

-šf-

Čaute!

Úlohy, ktoré mám dnes pre vás, sa dajú rozdeliť na dva typy. Prvé dve sú akési jednohubky, alebo ak chcete predjedlá. Škoda na ne ničieť papier a naše lesy. Tretia je už skutočným sústom.

Verím, že sa pri riešení zabavíte. Mimochodom, váš názor na túto rubriku si veľmi vážim, len sa ku mne ešte nedostal. Takže budem veľmi rada, ak mi o nej napíšete dve - tri slovká.

1. Stretnutie vlakov

Presne na pravé poludnie vyrazil z Bratislavy do Košíc nákladný vlak, ktorý celú trasu prešiel bez zastavenia rýchlosťou 60 km/h. o hodinu neskôr vyrazil z Košíc do Bratislavy iný nákladný vlak, ktorý prešiel tú istú trasu rovnako bez zastavenia rýchlosťou 40 km/h. Cestou sa tieto vlaky, samozrejme, minuli. Ako ďaleko boli od seba jednu hodinu pred stretnutím?

2. Vtáky

Keď som išla okolo krika, vyplašila som z neho tri vtáky. Jeden z nich, drozd, letel smerom na východ rýchlosťou 14 km/h. Dráha jeho pohybu zvierala s vodorovnou cestou uhol 20°. Druhým vtákom bol vrabec. On letel na severozápad rýchlosťou 19,5 km/h a jeho trajektória zvierala s cestou uhol 75°. A poslednou bola straka. Tá vyletela smerom na juh rýchlosťou 16 km/h, pričom jej dráha zvierala s cestou uhol 50°.

Moja otázka je vcelku jednoduchá. Za aký čas nastane situácia, že sa vtáky budú nachádzať v jednej rovine?

3. Kto chová zebra a kto pije vodu

V ulici cudzineckej štvrte stojí vedľa seba päť domov rôznych farieb. V každom býva muž inej národnosti, v každom sa pije iný obľúbený nápoj, v každom dome je obľúbený iný šport alebo sa nešportuje vôbec, a konečne, v každom sa chová iný druh zvierťaťa.

O domoch a obyvateľoch máme tieto informácie:

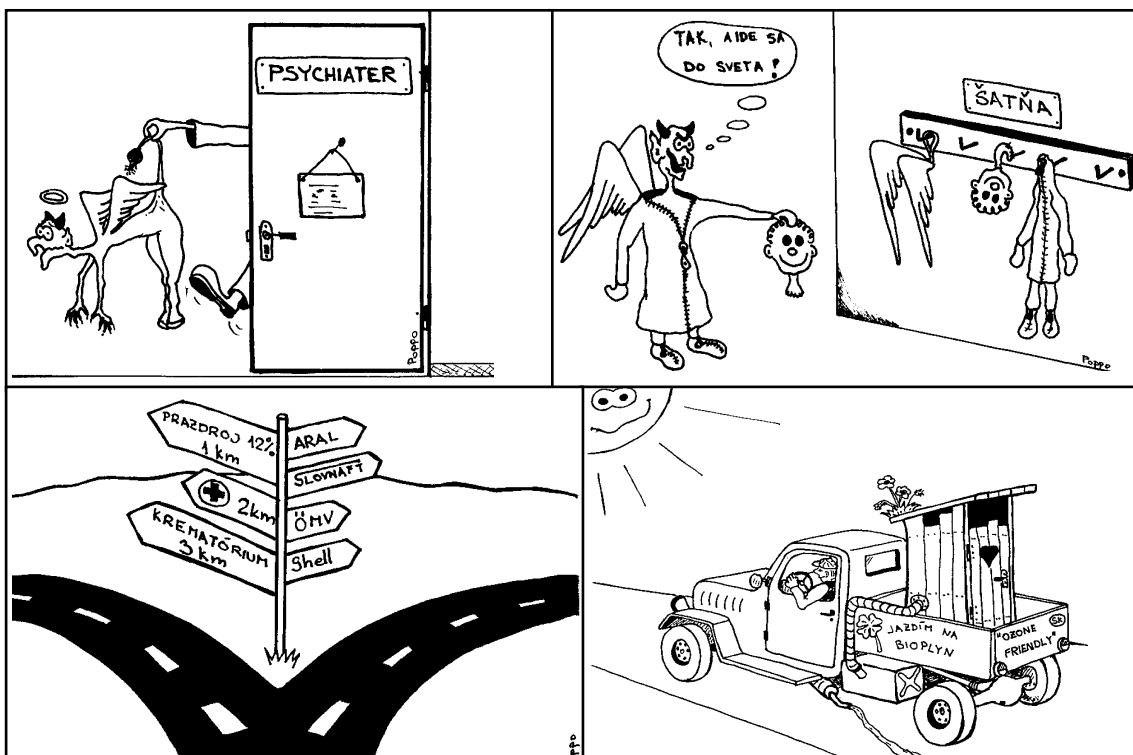
1. Angličan býva v červenom dome,
2. Španiel chová psa,
3. káva sa pije v zelenom dome,
4. Poliak pije vodku,
5. zelený dom stojí vpravo od bieleho domu,
6. futbalista pestuje slimáky,
7. v žltom dome býva cyklista,
8. mlieko sa pije v prostrednom dome,
9. v prvom dome býva Nór,
10. nešportovec býva vedľa domu, v ktorom sa chová líška,
11. dom cyklistu susedí s domom, v ktorom je chovaný kôň,
12. zápasník pije pomarančovú šťavu,
13. Japonec je hokejista,
14. Nór býva vedľa modrého domu,
15. v jednom dome sa pije voda,
16. v jednom dome sa chová zebra.

Zisti, kde sa pije voda a kde chovajú zebra.

Hľadáš riešenia?! Sú na strane 7.

Ahoj!

Vierka.

Tento infoservis sme pre vás pripravili podľa www stránok www. rcc.sk a www.frcth.uniba.sk. Ak máte niečo zaujímavé radi to pridáme. Za obsah nezodpovedáme.

- 19.6.** Gospelový festival Oslavujeme ľa Pane v Doľanoch
20.6. Diecézna odpustová slávnosť v Malej Poľane, Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove
25.6. - 26.6. Gospelový festival CANTO v Košiciach
25.6. - 27.6. Východná - Camp-Fest '99 Organizuje Mládež pre Krista v spolupráci so združením SIEŤ. Účastníci budú vidieť špičkové hudobné a umelecké formácie z domova a zo zahraničia (americká skupina Petra). Okrem hlavného pódia budú ďalšie tri programové stany a možnosť športovať. Cena registrácie - 199,- Sk. Bývanie v stanoch.
29.6. - 4.7. Muráň - Levoča, 8. mládežnícka pešia púť. Účastnícky poplatok 50 Sk. Zraz 29.6. popoludní v telocvični ZŠ v Muráni. Info: 07/352496
2.7. - 4.7. Šiesta konferencia obnovy a evanjelizácie v Duchu Svätom - Športová hala Žilina - Združenie JAS, Hronského 17, 960 01 Zvolen, tel. 0855/5323642
3.7. - 4.7. Levoča, Mariánska hora - Púť
7.7. - 25.8. Zrúcaniny kláštora Katarínka v Malých Karpatoch, 5. ročník letných táborov pre mladých od 17 rokov. (4 dvojtyždňové turnusy). Viac informácií na <http://www.katarinka.sk>. Prihlásiť sa dá e-mailom: A.Suransky@alcatel.de alebo poštou: KATARINKA, Šándorova 8, 821 03 Bratislava
17.7. - 18.7. Gospelový festival Spievajme Márii v Trstenej. Info: Veronika Pallová, tel.: 0847/392 122, e-mail: lolo.zsdilong@ovp.sk, <http://www.ovp.sk/zsdilong/maria.htm>
18.7. - 25.7. Duchovná obnova - medzinárodné stretnutie s Komunitou blahoslavenstiev v Lisieux
19.7. - 25.7. ANEM - tábor v anglickom jazyku na chate Makov na Kysuciach. ZKSM, Pražská 11, Bratislava 816 36, tel: 07/352496
25.7. Evanjelizačné stretnutie v Mestskej hale v Prešove, Komunita Ján Krstiteľ
26.7.-1.8. ANEM - tábor v nemeckom jazyku. Pozri 19.7.
1.8. Gaboltov - Rómska púť
2.8. - 6.8. Košice - Letná evanjelizačná škola Komunity Ján Krstiteľ - kurz Jozue. Prihlášky a info na 095/623 1440
7.8. - 12.8. IV. Svetové fórum mládeže v Altöttingu
13.8. - 15.8. Gospelový festival Verím Pane v Námestove. Kontakt: Juraj Drobny, 0905/620 543, e-mail: juraj@lux.sk, www.lux.sk. Charakter festivalu: nesúťažný, celoslovenský. Žáner: všetko.
15.8. Púť na Starých Horách
15.8. - 28.8. Turné gospelových kapiel Šanca pre lásku. Kontaktná adresa: Juraj Drobny, Vrančovičova 58, Bratislava 841 03, 0905/620 543, e-mail: juraj@lux.sk, www.lux.sk. Mestá, ktoré majú záujem o štvorhodinový gospelový koncert nech sa prihlásia na kontaktnej adrese.
21.8. Gospelový festival Šťastný deň v Banskej Štiavnici
21.10. Gospelový festival Gospel Jam v Košiciach. Usporiadateľ: Saleziáni Košice. Kontakt: Jozef Giuzo Litavec, 095/623 4411, giuzo@changenet.sk, Charakter festivalu: koncertný maratón mladých rockových a džezových skupín so saleziánskych mládežníckych stredísk. Žáner festivalu: rock, hardrock, rock&roll, džez, funky, folkrock.
15.10. - 17.10. Akadem '99 - celoslovenské stretnutie akademickej mládeže na Starých Horách, kontakt: ZKSM, Pražská 11, Bratislava 816 36, tel: 07/352496
23.10. - 31.10. Gospelový festival Harmonia sacra Danubiana v Komárne a v Komárom, Kontakt: Ing.Stubendek Ladislav, 0819/701748 (9) Žáner festivalu: zborová a inštrumentálna hudba.

VŠ Infoservis

Toto nie je kompletný zoznam, sú tu len informácie, ktoré sa nám podarili zbierať. Ak viete o niečom, čo tu nie je spomenuté a malo by byť, prípadne niektorá informácia je neaktuálna, napíšte nám, radi to uverejníme.

Banská Bystrica:

- Vysokoškolská sv. omša v utorok o 18.00 a v nedeľu a prikázaný sviatok o 19.30 v katedrálnom kostole.

Bratislava:

- pondelok 20.00 - vysokoškolská sv. omša v jezuitskom kostole (P. Ladislav Csontos SJ)
 - stretná podľa fakúlt (info na VŠ sv. omši)
 - nedeľa - sv. omše v UPC (Univerzitné Pastoračné Centrum) o 8.00, 11.00 a 22.00, utorok - piatok o 21.30, pred sv. omšou spovedanie
 - štvrtok 19.19 - sv. omša pre mladých z internátu EU
 - Horský park (a nie len pre nich), kostol na Kalvárii

Košice:

- streda, vysokoškolská sv. omša, 19.00 u františkánov
 - stretná po internátoch

Nitra:

- Po,Ut: 20.30 sv. omša na internáte na Drážovskej c.
 - Ut: 18.00 mládežnícka svätá omša v kostole u piaristov, po nej adorácia
 - St: 18.30 študentská sv. omša v kostole u františkánov, 18.30 (2x mesačne) škola modlitby na Kalvárii
 - Štv: 19.30 študentská sv. omša v kostolíku sv. Michala na vršku; Klokočina - po sv. omši (2. a 4. v mesiaci) duchovná príprava k jubileu 2000
 - Na univerzite pôsobí Klub katolíckej mládeže FONS - ktorý organizuje spoločné modlitby každý večer o 21.00: Internát Mladosť - izba 517b, Pribina - 28VB, AB 615

Trnava:

- vš. sv. omša v jezuitskom kostole v stredu o 19.30 (p. Hudáček SJ)
 - stretná u jezuitov: utorok, štvrtok
 - na internáte sú tiež stretná

Zvolen:

- sv. omša každú stredu o 17.30 v kaplnke na Zámku
 - pondelok o 19.45: prednášky na rôzne témy v jedálni ŠD L. Štúra
 - utorok o 20.00: príprava na sviatosti
 - štvrtok 20.00 - 22.00: spoveď alebo osobný rozhovor v CUP
 - piatok o 20.00: kultúrny piatok

Žilina:

- utorok o 18.30 sv. omša u saleziánov
 - 2. sobota v mesiaci duchovná obnova
 - v piatok spoločná adorácia v čase 19.30 - 22.30
 - stretná: pondelok - štvrtok, sobota

Žilina - internát Veľký diel:

- sv. omša 20.00
 - v ICM stretná